

Nekaj misli ob občinski konferenci ZK v Gornji Radgoni

MED ČLANI PREMALO NEPOSREDNIH PROIZVAJALCEV

Prejšnji teden so zborovali radgonski komunisti, da so pregledali svoje delo za obdobje od leta 1952. do 1. I. 1958. Zbrani delegati so poslušali poročilo tovarišice Marije Levarjeve, občinskega sekretarja ZK.

Vsekakor je bila vloga komunistov v tem obdobju tudi v radgonski občini kaj vidna. Njegovo delovanje se je odražalo v vsem življenju, ponekod bolj, ponekod manj. Vsekakor je ljudstvo zaupalo komunistu in mu nalagalo naloge, ki jih je izpolnjeval v lepi meri v prid našemu človeku.

V tem obdobju so dosegli tudi v radgonski občini lepe uspehe pri razvijanju socialističnih podjetij, pa naj so bila ta obrtnega ali pa industrijskega značaja. Seveda so doživljali v tem času tudi nekatere neuspehe, kar velja predvsem za gospodarstvo Anaške doline v letih 1953 in 1954, ko so likvidirali razen ene vse delovne zadrug. Likvidacija teh zadrug je povzročila težke gospodarske posledice, katere so predvsem prizadele kmetovalce-koloniste, ki so ostali povečini brez glavnih osnovnih sredstev. Še danes imamo v tem okolju nekaj skrajno zanemarljivih gospodarstev, katerih vzroki so alkohol, pa še druge slabe lastnosti.

Druga negativna postavka v gospodarstvu so bile nekatere splošno-kmetijske zadrug, ki so poslovale kaj nespretno, tako da so morale v prisilno likvidacijo, s čimer niso škodovalle le svojim članom, pač pa vsej družbi. Delovanje mnogih zadrug je bilo domala izključno v trgovini, kot da bi bile zadrug namenjene le taki vrsti delovanja.

Nerazumljivo je tudi, kako to, da je komaj dobra polovica

kmetovalcev vključena v zadrug in še od teh je večina močnih kmetov, medtem ko ostaja manjši kmetovalci ob strani. Imovitejši kmetje vidijo in iščejo v zadrugah koristi, ki jih tu-

Z lanskega občinskega praznika v Radgoni

di imajo z raznimi regresii, subvencijami itd.

Treba je tudi reči, da je v združnih upravnih odborih premalo naprednih kmetovalcev, manjkajo pa tudi žene in zastopniki manjših kmetov. Sta-

rokopitnost in težnje nekaterih večjih kmetov v upravnem odboru tudi ovirajo in onemogočajo razvoj kmetijskih zadrug v smeri socializacije družbenih odnosov na vasi, ovirajo pa tudi, da bi postala razna proizvodna sredstva skupna last, kar bi pomagalo pri izboljševanju

stroji, razen škroplilnic, ki jih je domala dovolj.

Večina strojev je slabo izkoriščena, opravljalci strojev niso plačani po delovnem učinku in tudi nagrajevanje za dobro oskrbovanje strojev ni v navadi. Med združniki je še potemtakem vedno premalo zavesti, ki jo bodo morali še vedno oplajati komunisti.

Da bo rasla na vasi socialistična zavest našega kmetovalca, bo moral naš komunist še nadalje delati pri preobrazbi naše vasi. V upravne odbore zadrug je treba vključiti čimveč članov ZK in prav ti naj vodijo v prihodnosti politiko vasi in jo ne smejo prepustiti ljudem, ki so jim osebne koristi pred skupnimi.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Občinski odbor SZDL v M. Soboti poziva vse delovne kolektive na območju Murške Sobotice, da se pridružijo vzhodu kolektiva »Pomurski tisk«, ki je na svojem zboru volivcev sklenil opraviti v počastitev skupščinskih volitev 5 prostovoljnih delovnih izmen.

Občinski odbor SZDL v Murški Soboti

Potrošniški sveti tudi na podeželju

(V Soboti ustanovljena občinska Posredovalnica za delo)

Na ločenih sejah obeh zborov so odborniki poslušali poročilo sveta za blagovni promet in pozdravili predlog o reorganizaciji

Predzadnje sredo je bila v M. Soboti seja Občinskega zbora in Zbora proizvajalcev, nato pa še skupna seja obeh zborov Občinskega ljudskega odbora.

trgovskega omrežja, ki jo že uspešno urednjujejo; večja trgovska podjetja bodo namreč mnogo lažje nabavljala razne potrebščine, kot so jih doslej majhne trgovine, ki tega niso mogle storiti, čeprav so to narekovanje potrebe potrošnikov. Po uresničenju reorganizacije se bodo mnogo lažje uveljavili tudi potrošniški sveti, ki do sedaj niso bili posebno aktivni, zato jih bo potrebno reorganizirati. Ne smemo pa pozabiti niti potrošnikov na podeželju; tudi pri poslovalnicah izven mesta naj bi delovali potrošniški sveti, iz njih pa bo treba delegirati posameznike v potrošniški svet pri upravi trgovskega podjetja.

Na ločenih sejah sta oba zborna razpravljala o predlogu odloka o ustanovitvi Posredovalnice za delo pri ObLO Murška Sobotica. Posredovanje dela temelji na načelih družbenega upravljanja in je pomembno ekonomsko politično delovanje. Z novim Zakonom o delovnih razmerjih so večino dosedanjih pristojnosti okrajnih posredovalnic za delo prevzeli občinski

ljudski odbori, kar je slednjim narekovalo, da ustanovijo svoje posredovalnice za delo. To delovanje je praktično že v pristojnosti občinskih ljudskih odborov in ga bo potrebno le še uzakoniti. S predlogom se je strinjal ves ObLO in ustanovil posredovalnico, ki bo imela odgovorne naloge pri zaposlitvi in strokovnem izobraževanju delavcev. V posredovalnici ne bodo smeli pozabiti na Cigane, saj tudi tisti, ki se čez leto zaposlijo, ostanejo le malo časa na enem delovnem mestu.

Na sejah so razpravljali tudi o odloku o zvišanju pavšalnega plačevanja skočin in umetnega osemenjevanja. Predlagali so boljši način pobiranja tega pavšalnega prispevka, ki ga bodo v prihodnosti tudi uresničevali.

Za tem so razpravljali še o nekaterih pravnih zadevah občinskega LO, nato pa so odborniki obeh zborov na skupni seji poslušali še poročilo sveta za zdravstvo in poročilo sveta za finance o splošnem ljudskem premoženju, kateremu bo treba posvetiti veliko večjo pozornost.

RUDI ČAČINOVIČ — KANDIDAT NA GORIČKEM

Na kandidacijski konferenci za volilna okraja Grad in Cankova — bila je 30. januarja v Rogaševcih — so delegati soglasno glasovali za predlog tovariša Alojza Flegarja, ki je v imenu desetih predlagal za kandidata v republiški zbor Ljudske skupščine Slovenije tovariša Rudija Čačinoviča.

Na tej konferenci je govoril tudi Stefan Antalič o kmetijskih problemih. Po soglasni izvolitvi je govoril tudi tov. Rudi Čačinovič o svojem delu med napredno mladino pred dvajsetimi leti prav v teh krajih, kjer je bil zaradi napredne usmer-

jenosti in aktivnosti tudi aretiran skupno z delavci in kmeti, kar najlepše simbolizira enotnost. Tovariš Čačinovič je obljubil, da bo prišel na vse zbornice volivcev, če mu bo le mogoče, če pa ne, pa se bo oglasil ob priložnosti v vaseh in se pomenil z vaščani, kjer se bodo pač srečali. Govoril je tudi o problemih Goričkega, kot je elektrifikacija, uvedba industrije in drugo, kar lahko pomaga napredku teh krajev, in poudaril, da bo letos storjeno, kar je pač največ mogoče. Opozoril je na dejstvo, da v enem letu vsega le ni mogoče narediti.

Stefan Sedonja:

Ob prazniku SLOVENSKE KULTURE

Narodni in ljudski čut nam veleva, da se ob prazniku slovenske kulture spomnimo vseh tistih znanih in nezanih duhovnih delavcev iz preteklosti, ki so po svojih močeh in sposobnostih prispevali delež v kulturno zakladnico našega ljudstva, da razmišljamo o kulturnih pojavih v sedanosti in da iščemo torišče za kulturno prizadevanje v prihodnosti.

Pojem kultura je zelo širok in ga nikakor ne smemo isto-petiti z umetniškimi dosežki določene družbe, še manj s samo literarno ustvarjalnostjo, vendar si je književnost, ta širokim ljudskim množicam najdostopnejša vrsta umetnosti, pridobila v celotnem kompleksu duhovnega stremjenja človeštva tako veljavo, da pri literarno tvornem ljudstvu dovolj jasno zrcali njegovo kulturno podobo.

Z nekaterimi zadržki lahko danes trdimo, da slovenska književnost v preteklosti dovoljerno odraža duhovno rast našega človeka in da se je v svojih orhunskih stvaritvah ozpela do umetniških in moralno — etičnih kvalitet, ki se kljub globoki nacionalni pogojenosti zlivajo v tisti kristalno čisti vir, iz katerega pije vse lepote in spoznanja žejno človeštvo.

Cas, ta kruti in brezobzirni sodnik, ki brez usmiljenja razprednoti marsikatero vrednoto, ki postavlja vse in vsakogar na zasluženost mesto, ki ohranja poznejšim rodovom, kar je dobro in veliko, slabo in nevedno pa brez sentimentalnosti pokoplje v pozabo, je tudi v slovenski književnosti opravil svoje in tako je cela vrsta literatov, ki so bili morda nekoč celo močno čislani, preživela žioljenjsko dobo svojih umetnin.

Plamenica Prešernovega genija pa ni dogorela s pesnikovo telesno smrtjo; svetila je sodobnikom v zadušljivem ozračju predmarnarčne dobe, bila je zvezda vodnica poznejšim rodovom; v njenem soju so se grela srca v najtežjih trenutkih naše zgodovine, v dneh obupne borbe za naš narodni obstoj. Zato je težko proslavljati praznik slovenske kulture in se ne vsaj za trenutek zaustaviti ob človeku, ki je po vrednosti svoje umetniške besede tako ozvišen nad kulturnim prizadevanjem sodobnikov in kasnejših generacij, da so tudi najboljši in najzaslužnejši med njimi rasli v njegovi senci, hkrati pa tako elementarno človeški, da je blizu slehernemu mislečemu in globoko čutečemu.

Prešernova poezija je poglajala iz zdrave ljudske tvornosti, iz pereče narodne in družbene problematike; žioljenjski sok je črpala iz lepote naše zemlje in človeka na njej, strupa pa ji je prililo osakdanje žioljenje. Kot mislec je Prešeren doživel hud konflikt z obdajajočim ga okoljem, kot pesnik pa se hujski konflikt v samem sebi. Prešerna misleca označuje revolucionarna nemiroljivost genija, ki sredi temne noči slutl zarjo novega dne ter se bori za pravice tlačnega človekovega dostojanstva, kot pesnika pa ga označuje globoka osebno izpovedna lirika človeka, ki doživlja pretresljivo tragedijo ob spoznanju, da ga je žioljenje kruto opeharilo za osebno srečo.

Ti dve komponenti, čeprav je proa perspektivno optimistična in druga stoično pesimistična, se v pesnikovem delu zlivata mnogokrat v oblikovno in vsebinsko dovršeno harmonijo, ki kljub navideznim disonancam učinkuje tako sugestivno, da popolnoma prevzame razum in srce.

Kasnejše literarne generacije so vsaka po svojih močeh prispevale k nacionalnemu in socialnemu osveščanju našega ljudstva, zato je bila napredna slovenska književnost tista družbena sila, ki je odigrala odločilno vlogo pri oblikovanju notranje podobe naše narodne samobitnosti in ki je od Cankarja dalje iskala konkretne rešitve iz socialnega zatiranja ter pripravljala ljudstvo na upor proti tlačiteljem osnovnih človeških pravic.

Socialistična revolucija je do dna razburkala in premešala usmrjeno mlakužo nasega družbenega žioljenja. Na dan je bruhnilo vse zdravo, kar se je dušilo v mraku temnega dna, toda tudi vse bolno, kar se je skozi dekoze zaredilo v tej mlakuži. Zamajali so se stebri družbe, ki je bila vredna, da propade, kajti bila je bolna, obsojena na smrt in dušila je zdravo, mlado rast bodočnosti. Stare, že zarjavele vezi, ki so vezale na znotraj sicer trhlo zgradbo, so marsikje stežka popuščale, toda trgale so se vendarle. Vihar revolucije je tu z večjo, tam z manjšo obzirnostjo rušil malike preteklosti in ljudstvo, ki je zadihalo s polnimi pljuči, je spričo bliskovitih dogodkov odpihnilo s plebami tudi marsikatero kleno zno. Sloboda je v ljudeh sprostila neslutene ustvarjalne sposobnosti, ki so jih množice pokazale v prvih letih obnove in socialistične graditve. Ko se je prvo navdušenje ob zmagi nad zunanjim in notranjim sovražnikom poglelo, so se pokazale različne slabosti, kajti v novih okoliščinah so se znašli ljudje, ki jih je vzgojila stara družba, ljudje, ki jih je obremenjevala preteklost. Zato je za ves proces socialistične graditve značilna dramatična borba starega z novim, borba, ki je potekala s spremljivo srditostjo in se je bila zdaj okrog materialnih, lastninskih odnosov, zdaj spet na izrazito idejnem področju.

Kulturno žioljenje se je od osvoboditve sem močno razmahnilo, predosem ljudskoprosvetno delo je bilo sila pestro in kvantitetno bogato, čeprav je zaradi zdrave spontanosti šlo premnogokrat v slabo kontrolirano širino, pri čemer je trpela kvaliteta.

Umetniku ustvarjalcu in kulturnemu delavcu sploh je nova doba določila važno mesto pri oblikovanju socialističnega človeka. Razumljivo je, da je naš kulturni svet začel na razvalinah razorednotenih umetniških in družbenih norm razpravljati o kakovostno novi, v materialistični ideologiji utemeljeni kulturi. To je bil revolucionarni korak, ki je bil podkrepljen s pozicionim stremljenjem, da lahko opraviči svoj obstoj le tista umetnost, ki služi ljudstvu, ki človeka notranje bogati, plemeniti in očičša s tem, da mu kaže neizmaljeno, vendar umetniško podobo žioljenja ter ga vodi k vseplošnemu kulturnemu napredku.

Sadovi tega stremljenja so se kmalu pokazali v vsej umetniški dejavnosti, predosem v književnosti. Pesniki in pisatelji so nam v kakovostno zelo različnih stvaritvah kazali našega človeka v borbi za svoje socialno in nacionalno osvobodjenje, potem pa so prevzeli od veličastnega poleta množic, slikali tega človeka v obnovi in socialistični graditvi. Zdjaj pa se je zgodilo nekaj, kar je neprijetno prizadelo vse tiste, ki visoko cenijo besedno umetnost. Idejni premočrtnosti, agitacijskemu učinku in otipljivi tendenci so mnogi pisci žrtvovali umetniško globino, zato je za dobršen del te literature značilna oblikovna, jezikovna, predosem pa psihološka nedogmatnost in ni potrebno še posebej poudarjati, da taka umetnost ni mogla v polni meri izpolniti tiste ozvišene naloge, ki ji je bila namenjena.

Vzrokov za tako stanje je več; so subjektivne in objektivne narave. Eden glavnih je prav gotovo v primitivno in ozko pojmovani naprednosti o umetnosti, predosem pri ljudeh, ki sami sicer niso bili produktivni, vendar so si v umetniških zadevah lastili neko mentorstvo ter so zaradi položaja, ki so ga zazemali v našem javnem žioljenju, govorili avtoritativno in v marsičem tudi dokončno odločali. Takli ljudje, čeprav je bil njihov namen pošten, so prizadejali nastajajoči socialistični literaturi mnogo škode, saj so zaradi materialistične estetike samovoljno oblikovali v mrto sheme, v katere so skušali ukleniti pisatelja. Umetniki, ki so v najboljši veri sledili takim vsiljivim sugestijam, so kmalu doživeli dvojno razočaranje. Sami so se znašli na repu dogodkov, njihove umetnine pa niso ogrele ljudi, kajti iz njih je kričal literarni recept ne pa živo žioljenje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naši kandidati

IVAN HORVAT, KANDIDAT V BELTINSKI OBČINI

Pred dnevi so se zbrali v Beltincih izvoljeni delegati na kandidacijski konferenci in razpravljali o kandidatu za volitve poslancev republiškega zbora v volilnem okraju Beltinci. Konferenca se je udeležilo 39 delegatov iz vseh vasi v občini.

Delegati so se soglasno izrekli za kandidaturo tov. Ivana Horvata, sekretarja OK ZKS Murška Sobotica. Tovariš Horvat je domačin, doma iz Srednje Bistrice, zato dobro pozna razmere v svojem volilnem okraju. Delegati so izrazili željo svojih volivcev, ko so ga predlagali za kandidata.

A. H.

JOSKO SLAVIČ V VIDEMSKI OBČINI

Prejšnji teden je bila pri Vidmu ob Ščavnici kandidacijska konferenca, na kateri je 16 delegatov iz raznih krajev videemske občine izbralo kot kandidata za republiškega ljudskega poslanca JOSKA SLAVIČA, podpredsednika Okrajnega ljudskega odbora M. Sobotice.

j-m

V LJUTOMERSKI OBČINI DVA KANDIDATA ...

V četrtek je bila v Ljutomeru kandidacijska konferenca, na kateri so delegati predlagali kot kandidata za republiškega poslanca ALEKSANDRA PIRHERJA, predsednika občinskega odbora SZDL, kot sokandidata pa JANKA KORENA, upravitelja sedemletke v Križevcih pri Ljutomeru. Predvidevajo, da bodo na zborih volivcev drugega sklica poročali predsedniki krajevnih odborov, prav tako pa je predvideno večje predvolilno zborovanje v Ljutomeru in v Križevcih.

-jm

INŽ. MIRAN MEJAK IN RUDI SVENSEK ZA ZZZ

V nedeljo je bila kandidacijska konferenca za izbiro kandidatov za zvezni zbor proizvajalcev Ljudske skupščine Jugoslavije. Na tej kandidacijski konferenci so se delegati zedinili za inž. Mirana Mejaka z večino glasov. Druga skupina delegatov je predlagala za kandidata v omenjeni zbor proizvajalcev tovariša Rudolfa Svenska, za katerega je prav tako glasovalo ustrezno število delegatov.

MARIJA VILDOVA, KANDIDAT ZA RZP V SOBOSKI OBČINI

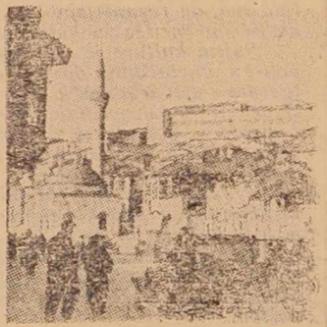
V nedeljo je bila v hotelu »Zvezda« kandidacijska konferenca za predlaganje kandidata za republiški zbor proizvajalcev prve skupine. Kandidati so predlagali in soglasno sprejeli kandidaturo MARIJE VILDOVE iz Murške Sobotice.

ANKARSKO ZASEDANJE

Zasedanje Bagdadskega pakta v Ankari ni zadovoljilo vseh udeležencev. Objavili so sicer uradno poročilo, ki zelo malo pove. Značilnost zasedanja in uradnega sporočila je slavošpev Eisenhowerjevi doktrini in ameriški politiki. Mnogo več se da razbrati iz zaključnih govorov, zlasti pa iz izjav pakistanskega in iraškega predstavnika, ki zvenijo zelo ironično in kažejo, da so nasprotja med posameznimi članicami Bagdadskega pakta ostala še vedno nepopravna.

Združitev Sirije in Egipta v Združeno arabsko državo je tudi ostale arabske voditelje postavila v neroden položaj. Razumljivo je, da so se bali preveč odkrito sprejemati obveznosti v okviru Bagdadskega pakta. Prebivalcem arabskih držav je vedno bolj jasno, da deluje Bagdadski pakt proti arabski enotnosti, ki jo arabski narodi

želijo čimprej uresničiti. Za okrepitev Bagdadskega pakta in za njegovo poživitev so ZDA odobrile 10 milijonov dolarjev, ki jih bodo v državah

Središče mesta Alžir

članicah uporabili za izboljšanje telekomunikacij med glavnimi mesti držav članic pakta.

SOVJETSKO - AMERIŠKI ODNOSI

Pred dnevi sta ameriška in sovjetska vlada podpisali sporazum o kulturnem sodelovanju, ki odpira nove možnosti za medsebojno zblizhanje in spoznavanje obeh narodov. Tako bo že letos okrog 500 sovjetskih in ameriških osebnosti z raznih področij kulture in gospodarstva obiskalo eno ali drugo deželo.

V ZDA menijo, da bo zasebno obiskalo Sovjetsko zvezo od 1500 do 2000 ameriških turistov. V skladu s podpisanim sporazumom se bosta obe državi še nadalje razgovarjali o predlogu za izmenjavo med člani ameriškega kongresa in vrhovnega sovjeta SZ. Predvidene so zamene strokovnjakov s področja kmetijstva, zdravilstva, znanosti in letalstva. Izmenjava na glasbenem področju bo vse-

bovala tudi obisk filadelfijskega simfoničnega orkestra v Sovjetski zvezi. Predvidena je tudi izmenjava na področju miroljubne uporabe atomske energije.

Sporazum določa tudi vrsto medsebojnih atletskih in drugih športnih srečanj.

Nezadovoljstvo v FRANCOSKI ARMADI

Po demonstrativnem odstopu generala Dufourta s položaja topniškega inšpektorja v francoskem generalnem štabu je prejel francoska vlada tri poslanske interpelacije o nezadovoljstvu v vojski.

Po mnenju dobro obveščenih krogov je bivši poveljnik divizijske skupine na bojiščih v Alžiru general Dufourt nasprotoval politiki vojnega ministrstva in je ob odobravanju večjega števila višjih častnikov v generalnem štabu poslal vladi pismo z ostrimi obtožbami proti državnemu sekretarju za kopenske sile Metayerju, načelniku pehotnih sil generalu Blancu in poveljniku francoskih enot v Nemčiji generalu Collingonu.

Zaradi nesporazumov med generalštabnimi častniki krožijo po Franciji najrazličnejše verzije. Desničarski listi trdijo, da je vmes nesporazum glede napredovanja višjih častnikov, medtem ko levičarski tisk piše, da gre za »zloračev v zvezi z operacijami v Alžiru«.

MEDNARODNO GOSPODARSTVO

Zanimiva ugotovitev. V Milano so med 1200 vzorci prehranbenega blaga ugotovili kar 576 primerov povtorb. Tako so na primer kmetice iz

Nesreča španske ladje. Turška ladja »Kayseritz« je okrog 100 milj jugozahodno od Bresta trčila v špansko ribiško ladjo »Angelino« in jo preklala na dvoje. Turška ladja je rešila tri člane posadke, medtem ko je deset mornarjev utonilo. Nesreča se je pripetila v času, ko je večina posadke spala.

Trčenje dveh vlakov. Zaradi goste megle sta v londonskem predmestju Degenham trčila dva vlaka. Mrtvih je bilo pet potnikov. Veliko število potnikov so rešili iz razbitih vagonov šele po štirih urah.

Hiša se je porušila. V San Sebastianu se je porušila še nedograjena hiša in pokopala pod seboj 22 oseb, ki so bile takoj mrtve.

Eksplozija min. V kraju Migiondo Di Sondalo se je pripetila nesreča, ki je terjala smrt treh delavcev, medtem ko jih je pet bilo ranjenih. Delavci so pripravljali mine za eksplozijo in jim je ena po nesreči prezgodaj eksplodirala. Tako je povzročila tudi eksplozijo ostalih min. Pri tem je plaz skalovja in zemlje zasul osem delavcev, od katerih so jih rešili le pet.

Vojaški odred za Egipt. Švedska vlada je sporočila, da bodo poslali nov odred 500 vojakov, ki se bo pridružil mednarodnim silam Združenih narodov na Srednjem Vzhodu.

95 ljudi pred sodiščem. V Johannesburgu sodijo 95 ljudi zaradi »poskusa nasilnega prevzema vlade in vzpostavitve ljudske demokracije«. Obtoženci so belci, črnci in Azijci, ki so jih zaprlje že pred dvema letoma.

Arretacije v Ankari. Turške oblasti so v Ankari aretirale sedem ljudi zaradi eksplozije bombe v ameriškem veleposlaništvu in informacijskem centru v turški prestolnici.

Stavka carinskih uslužbencev. Carinski uslužbenci na pariškem letališču so stavkali 24 ur in zahtevali povečanje osnovnih mesečnih plač od 21.000 na 30.000 frankov.

Poplave v Grčiji. Veliko deževje je bilo na otoku Mitileni. Voda je poplavela okrog 300 hiš. Vse črede ovac so utonile.

Jugoslovansko - AVSTRIJSKO SODELOVANJE

Jugoslavija in Avstrija bosta na bližnjih razgovorih na Dunaju in v Beogradu poskušali rešiti vrsto nerešenih problemov, ki ovirajo tesnejše sodelovanje. Med ostalimi vprašanji bodo razpravljali predvsem o obmejnem prometu, o položaju slovenske in hrvaške narodnostne manjšine in o nekaterih gospodarskih vprašanjih.

Zato je zelo nerodna izjava

avstrijskega obrambnega ministra g. Grafa na zborovanju koroške Avstrijske ljudske stranke v Celovcu. Izjavil je, da nikomur ne branijo izselitve. Po njegovem mnenju je Avstriji l'ub in enakopraven partner ter državljan le tisti, ki odbrava Avstrijo in njen demokratski sistem. Kdor pa tega spoštovanja do avstrijske ureditve ni zmožen — je dejal — bo pač imel toliko poguma, da bo dosleden.

Pred mnogo obetajočimi pogajanjmi med Jugoslavijo in Avstrijo bi avstrijski obrambni minister svojo izjavo na občutljivem obmejnem ozemlju lahko prihranil zase.

OBISK IZ GRČIJE

V Beogradu se je mudil na tri-dnevnem obisku predsednik grške poslanske zbornice Konstantin Rodopolus. Njegov obisk sodi v vrsto obiskov, ki prispevajo k poglobitvi jugoslovansko-grške prijateljstva. Med bivanjem v Jugoslaviji je bil gost predsednika Zvezne ljudske skupščine Petra Stamboliča.

G. Konstantin Rodopolus se je rodil leta 1896 v znani atenski družini, ki je dala več znanih politikov, kulturnih in drugih javnih delavcev. Prave študije je končal v Franciji. Pred vojno je bil že večkrat izvoljen za poslanca. Po vojni je bil minister za narodno obrambo v populistični vladi. Predsednik grške poslanske zbornice je že štiri leta.

KRITIKA POSOJILA

Francoski tisk očita te dni vladi, da je prevzela preveč striktno in stroge obveznosti v zamenjavo z veliko dolarsko posojilo, ki so ga odobrile Franciji ZDA in zahodne finančne organizacije.

»Mond« piše, da Američani pravi gotovo niso dali pomoči zaradi »naših lepih oči«; pri tem misli na izjavo francoskega ministrskega predsednika, po kateri posojilo ni vezano na nobene politične pogoje.

Del pariškega tiska komentira dolarsko pomoč v znesku 655 milijonov dolarjev kot »manifestacijo solidarnosti zahodnih zaveznikov z napori Francije za stabilizacijo svojih financ«. Tega mnenja pa ne deli glasilo KP »Humanité«, ki vidi v sklenjeni pogodbi in posojilu transakcijo za hitro vzpostavitev ameriških raketnih oporišč na francoskih tleh.

Zunanjepolitični komentar

ZDRUŽITEV

Dogodki na Bližnjem in Srednjem vzhodu so v zadnjih letih zaradi svoje dinamičnosti večkrat pritegnili pozornost svetovnega javnega mnenja. Pred dnevi proglašena združitev Sirije in Egipta ter ustanovitve Združenih arabskih držav pa je zasenčila vse dosedanje dogodke in dokazala, da se Arabci v polni meri zavešajo nevarnosti, ki grozi njihovi neodvisnosti, suverenosti in obstoju.

Predsednika obeh republik sta na svečan način podpisala dokument o združitvi Sirije in Egipta ob vzklikanju in navdušenju množice manifestantov, ki so burno pozdravili združitev obeh dežel. Posamezni člani deklaracije so zelo zanimivi in predvidevajo področnosti o nadaljnjem poslovanju skupne države.

Združena arabska republika bo imela demokratično vlado s predsednikom na čelu. Sporazumeli so se, da bodo imeli enotno vojsko, en parlament in eno zastavo. V 30 dneh bodo v Siriji in Egiptu organizirali plebiscit o združitvi obeh dežel. Politični krogi obeh dežel

so pozdravili to zgodovinsko dejanje, v katerem vidijo »največji dan v zgodovini boja teh narodov za združitev in neodvisnost«. Razumljivo je, da pomeni ta združitev obeh dežel le prvi in najpomembnejši korak na poti k združitvi vseh Arabcev in njihovih dežel na Bližnjem in Srednjem vzhodu. Proglasitev Združene arabske republike je sad večletnega prizadevanja in žrtve. Nova državna tvorba bo znatno vplivala na odstranitev ovir na poti k arabski enotnosti. Vrata za priključitev ostalih dežel so na stečaj odprta.

Proces združitve obeh dežel je pospešila vrsta činiteljev in ugodnih okoliščin. Ogroženost arabskega sveta pred imperialističnimi silami je ogromno prispevala k tako pospešeni razglasitvi federacije. Med te okoliščine bi lahko prišteli dejstvo, da imata Sirija in Egipt skurbo kulturo, zgodovino in jezik. Prav tako sta povezana s tradicionalnim prijateljstvom, ki je bilo v zadnjih letih večkrat potrjeno z zelo prepričljivimi argumenti. Na gospodarskem področju poziti-

avno vplivajo številne trgovinske pogodbe, ukinjenje omejitev za egiptovski kapital v Siriji in obratno ter ukinitev carin med obema deželama. Tudi armada je že precej časa pod skupnim poveljstvom egiptovskega generala Amerja. Egipčani in Sirijci so bili previdni in so že pred zahodnim napadom na Egipt sklenili pogodbo o skupnem poveljstvu. Tako je v Siriji že doslej bilo večje število egiptovskih vojaških enot, ki so ogromno prispevale k ohranitvi miru v tem delu sveta.

AMERIŠKI SATELIT

Po prvi neuspešni izstrelitvi ameriškega satelita so ameriški znanstveniki napeli vse sile, da bi dohтели Ruse in nadoknadili zamujeno. Ameriška javnost je obsodila neuspeh in ga pripisala nesposobnosti odgovornih ljudi, ki vodijo v ZDA program za izdelavo raket. Zaradi tega je razumljivo ponos predsednika Eisenhowerja, ko je pred dnevi objavil izstrelitev prvega ameriškega umetnega satelita.

Izstrelili so ga z raketnega oporišča Cape Canaveral na Floridi. Za propagando je bilo dobro preskrbljeno. Ameriške radijske in televizijske postaje so takoj objavile, da bodo podaljšale svoje oddaje in programe ter oddajale vso noč, da bi lahko objavljale poročila o umetnem satelitu. Kmalu so izstrelitvi rakete so uradno razglasili, da so že prestregli prve signale s satelita, ki je dobil ime »Raziskovalec«.

Samo izstrelitev je veljala okrog šest milijonov dolarjev. Skoraj zanesljivo bi lahko trdili, da je en glavnih projektantov rakete Werner von Braun, ki je v drugi svetovni vojni konstruiral nemška raketna izstrelka V-1 in V-2. Ameriški umetni satelit je ponovno razbil ameriško politično življenje, saj so bili Američani zelo potrti zaradi neuspeha rakete »Vanguard«. Razpoloženje ameriških množic je bilo naperjeno proti vladi in velikim izdatkom za raketno oborožitev, ki jih ameriški stratezi in znanstveniki niso mogli upravičiti z uspehom. Američani niso pozabili, da so njihovi senatorji v kongresu izglasovali v zadnjih sedmih letih milijardo 200 milijonov dolarjev za raketno

oborožitev. Tudi davčni vijak je storil svoje in omogočil ameriški državi, da je nabrala nova sredstva za rakete.

Ameriški umetni satelit kroži okrog zemlje v višini 3200 kilometrov s hitrostjo okrog 29.000 km na uro. Tudi sovjetske radijske »ostaje so sporočile, da so v Taškentu ujeli signale z ameriškega satelita. Kot vse kaže, bodo Rusi kmalu presenetili mednarodno javnost z novim uspehom na področju raketne tehnike in prisilili Američane k ponovnim naporom za dosego ravnotežja.

PAMETEN PREDLOG

Generalni sekretar KP Italije Palmiro Togliatti je v italijanskem parlamentu govoril o zunanji politiki Italije in napadel vlado zaradi dogovorov za raketna oporišča v Italiji. V svojem govoru je zahteval, naj iz Italije in Albanije takoj odstranijo atomsko orožje. Glede atomskih oporišč pa je zahteval, naj o tem vprašanju odloči ljudstvo v referendumu. Obrazložil je predlog resolucije, ki jo je predložila KP Italije in v kateri se vlada obvezuje, da bo proučila z zainteresiranimi vladami možnosti in pogoje za udeležbo Italije pri evropski coni brez izstrelišč za rakete in skladišč atomskega orožja.

KO ZMANJKA PACIENTOV

Severna Afrika: »Na pomoč! Saj vendar pulite zdrave zobe!«

V RADGONSKI OBČINI

DVA KANDIDATA

Kandidacijske konference v Radgoni se je od 40 delegatov udeležilo 37. Na konferenci je sekretar Okrajnega komiteja ZKS tov. Ivan Horvat govoril o pripravah na volitve in o dolžnosti delegatov na terenu glede kandidatov, ki so jih izbrali. Delegati so prišli na konferenco dobro pripravljeno.

Delegati iz Radgone so predlagali za kandidata za republikanskega poslanca tov. Marijo Le-

var, sekretarja občinskega komiteja ZKS, delegati iz Apaške kotline pa za drugega kandidata inženirja agronomije z državnega posestva Črnci tov. Mileno Milkovič.

Ce bodo volivci na drugih zborih volivcev, ki se bodo pričeli v radgonski občini 15. februarja, kandidaturi potrdili, bo imela radgonska občina vsakako ženo za republikanskega poslanca.

OB PRAZNIKU SLOVENSKE KULTURE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsa povojna leta razpravljamo o socialistični umetnosti, o liku socialističnega človeka, o socialistični vzgoji in o socialistični morali in etiki. Izkusnje pa so pokazale, da je življenje mnogo bolj kompicirano kakor najbolj globokoumni umerani nasveti in da mu delamo sivo, ko ga ugnatamo v naprej pripravljene kaupe, kajti v kaupe ugnateno življenje umre, mrtvo življenje pa ne more biti ziva umetnina. Teoretiziranje in ugibanje o liku socialističnega človeka je prilo mnogokrat ze na mejo neokusnosti. Nic izajega ni, kot umisljenemu tiku naprtiti vse dobre lastnosti, ki jih premore bujna fantazija. Iezko, zelo težko pa bi bilo na osem sinem svetu najti vsaj eno človeško bitje, ki bi bilo temu umisljenemu le malo podobno. In tudi če bi ga našli, bi to bitje ne moglo živeti v nobeni konkretni družbi, tudi v socialistični ne. Prav tako je razpravljanje o socialistični vzgoji ze prav moreče, ogromno je najbrz ze stalo in se več dragocenega časa je bilo zgubljenega ob njem, tako da učinkuje samo se močno neozgojno. Morda ljudje, ki o tem razpravljajo že leta in leta, ne najdejo dovolj kompicirane formulacije za preprosto misel, da nam sodobna vzgoja naj oblikuje slobodnega, poštenega, delavnega, globoko čutečega in za življenje usposobljenega človeka, ki bo cenil samega sebe in spoštoval druge, ki ne bo dovolil, da bi se drugi okoriščali z njegovim trudom in tudi sam ne bo izkoriščal bližnjega, pač pa bo vse svoje sile porabil za to, da bo čim boljje in čim lepše živel ter se ne bo mogel pomiriti s tem, da bi njegov sočlovek živel človeka nevedno življenje. Nekateri govorijo o socialističnem moralno-etičnem kodeksu, pa pri tem pozabljajo, da take končno veljavne kodekse lahko napišejo le dogmatične ideologije. Ce govorimo o negativnih pojavih v našem kulturnem življenju, ne smemo ostati gluhi in slepi za vse, kar smo kljub velikim težavam vendarle dosegli; ne moremo mimo dejstva, da je naša doba približala umetnost preproste mu človeku, ki je bil v preteklosti kulturno zanemarjen, ne smemo mimo umetniških dosežkov posameznikov, ki zaslužijo prav zaradi tega, ker so tako redki, vso pozornost in spoštovanje. Toda resnici na ljubo pa moramo spet priznati, da se tudi redki posamezniki, ki se z občudovanjem vredno vztrajnostjo ubadajo s sodobnim življenjem, največkrat ne morejo povzpeti preko bolj ali manj posrečenega registriranja sedanjosti. Ob duhovnem soočenju sodobnikov s Prešernom, Cankarjem in Vorancem, omenil sem pač tri največje, morajo sodobniki priznati, da imajo mnogo manj poguma, kakor so ga imeli njihovi predniki, ki so poleg tega, da so verno slikali življenje z vsemi dobrimi in slabimi stranmi, pri čemer so prezirali vse nevarnosti, katerim so s tem izpostavili svojo življenjsko eksistenco, kazali tudi pot v bodočnost. Sodobniki pa, seveda tisti, ki se že vnaprej z vsemi štirimi ne otepajo družbene problematike, prikazujejo naše življenje pač tako, da lahko ob tem mirno spijo, če so pa že kritični, se znašajo nad negativnimi posamezniki in neradi analizirajo slabosti naše dobe kot negativne družbene pojave, s čimer bi se morda res komu zamerili, zato bi pa storili socializmu in slovenski kulturi veliko uslugo.

Za zveznega ljudskega poslanca v krajih ob levem bregu Mure BO KANDIDIRAL JANEZ HRIBAR

Kakor smo že poročali v zadnji številki našega lista, je državni podsekretar dr. Anton Vratuša zaradi prezaposlenosti odklonil ponujeno kandidaturu za zveznega ljudskega poslanca v krajih ob levem bregu Mure, za zveznega poslanca pa bo kandidiral podpredsednik Zveze kmetijskih združenj v Beogradu in član upravnega odbora Zadruga zveze Slovenije Janez Hribar.

Janez Hribar je rojen 3. novembra 1909 v Ložu pri Postojni. Pred vojno je bil kmetovalec. Po odslužitvi vojaškega roka se je posvetil političnemu delu. Takoj ob pričetku vojne je bil interniran v taborišče Medučerje pri Ivanjici v Srbiji.

Po kapitulaciji bivše jugoslovanske vojske je odšel v ilegalo, kjer je opravljal važne vojaške in politične dolžnosti; bil je komisar Notranjskega odreda, politični komisar brigade in pomočnik političnega komisarja XIV. divizije, politični komisar VIII., IX. in VII. korpusa NOV.

Med vojno je bil izvoljen za člana SNOS in AVNOJ, a od II. zasedanja v Jajcu do leta 1945 je bil poslanec v časni Ljudski skupščini. V prvi povojni slovenski vladi je bil minister za kmetijstvo, za tem pa je stalno opravljal odgovorne funkcije kot član Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije.

Med drugim je bil tudi izbran za zveznega in republiškega ljudskega poslanca prvega in drugega sklica.

Janez Hribar je narodni heroj in nosilec številnih visokih odlikovanj: Reda narodne osvoboditve, Reda partizanske zvezde I. stopnje, Reda bratstva in enotnosti I. stopnje, Reda za službo za narod I. in II. stopnje ter Reda za hrabrost.

Letna konferenca ZKS ljutomerske občine:

ENOTNOST VOLJE in AKCIJE

V petek je bila v sindikalni dvorani ljutomerske občine redna letna konferenca ZKS. Konferenca se je udeležilo 57 delegatov iz vseh krajev občine, med gosti so bili: organizacijski sekretar OK ZKS MARIJA PRIZMIČEVA, zvezni ljudski poslanec IVAN KREFT, sekretar občinskega komiteja G. Radgona M. LEVARJEVA in drugi. Delegati so soglasno izvolili v novi 17-članski občinski komitej ZKS med drugimi tudi dosedanjšega sekretarja ALEKSANDRA PIRHERJA.

Sekretar občinskega komiteja Aleksander Pirher je v svojem poročilu na konferenci obširno analiziral trenutno gospodarsko stanje v občini, delo organov delavskega in družbenega upravljanja ter delo komunistov v javnem življenju.

Prav zadnja leta je močno napredovalo tudi v ljutomerski občini delavsko samoupravljanje, in sicer v podjetjih, kjer so poskrbeli direktor, sindikalno vodstvo in komunisti za primerno politično-ekonomsko vzgojo članov DS in UO. V podjetjih, kjer tega ni bilo, kot na primer v Tovarni usnja, v »Simentalki«, in drugod, se organi delavskega samoupravljanja niso uveljavili. V mnogih podjetjih se je pokazalo uveljavljanje organov samoupravljanja tudi v sami proizvodnji. Tako so zvišali v Premogovniku Presika proizvodnjo za 50 odst., v ljutomerski Opekarni pa za 36 odstotkov, prav tako pa v križevskih opekarnah, v ljutomerskem »Mlekoprometu«, v »Konfekciji«, pri »Zici«, v »Agroservis« in na obeh vinogradniških posestvih. P r e m a l o pa so skrbeli delavski sveti za izboljšanje življenjskih pogojev delavcev v širšem smislu, saj so le v križevskih opekarnah sezidali pred nekaj leti stanovanjski blok. Lani so se odločili za gradnjo večjega rudarskega doma tudi v Presiki, prav tako pa so pričeli zidati stanovanja pri VG Jeruzalem.

Pri samem uveljavljanju oblasti je zavzemala važno vlogo Zveza komunistov. Nič manjši delež ni prispevala k temu tudi SZDL, saj odloča o marsikateri zadevi pri delu ObLO 292 državljanov, članov SZDL. V samem LO, prav tako tudi v posameznih svetih, je zadovoljivo število članov ZK. Temu primerno je bilo tudi delo svetov pri ljudskem odboru. Prešihko pa je bilo sodelovanje med posameznimi sveti. Tako se je dogodilo, da sta dva sveta razpravljala o eni in isti stvari. Prav tako je bilo premalo stikov med občinskimi sveti in pristojnimi družbenimi organi. Lažje bi bilo namreč odločati na sejah svetov, če bi se člani svetov udeleževali tudi sej delavskih svetov v posameznih podjetjih.

Sekretar Pirher je poudaril tudi delo članov Zveze komunistov v SZDL. Nelogično je namreč — je dejal — da imamo v ravninskem predelu naše občine, kjer so življenjski pogoji kmečkih ljudi povprečno dobri, v nekaterih OO SZDL le po trideset volivcev. Prizadevnost komunistov, funkcionarjev v SZDL pa kažejo naslednji podatki: v OO SZDL Cven se je zmanjšalo število članov v drugi polovici lanskega leta za 18, v Veržetu za 19, v Globoki pa celo za 27. V vseh treh organizacijah so predsedniki osnovnih organizacij člani ZK. Na Kamenščaku pa se je v istem razdobju povečalo število članov za 10, v Ljutomeru na I. terenu za 41 itd. V teh in še v nekaterih

drugih organizacijah ni niti predsednik, niti sekretar član ZK. Je pa na območju naše občine tudi precej organizacij SZDL, ki so se okrepile predvsem zaradi prizadevnosti članov ZK (Vučja vas, Radoslavci, Logarovci).

Poročilo ob koncu omenja tudi vprašanje mladine. Tej so posvečale osnovne organizacije ZK premalo skrbi. Mladina je doslej tudi sama nekoliko premalo sodelovala v političnem življenju na vasi in v KZ.

Tudi v nekaterih društvih, predvsem v prosvetnih in gasilskih ni bilo sodelovanje delo članov ZK povsem zadovoljivo. Predvsem v gasilstvu pridejo marsikje in marsikdaj do izraza negativne težnje »sveteranov«, ki z neprimernim nastopom odbijajo predvsem mladino. Da je temu tako, je mogoče dokazati tudi s številkami, saj je bilo leta 1955 vključenih v PGD 320 mladincev, mladink in pionirjev, letos januarja pa jih je le 256.

V precej živahni razpravi je sodelovalo več delegatov in gostov. Viktor Pintarič je izrekel nekaj kritičnih pripomb na račun premiranja. Matija Markrab je govoril o delu komunistov v SZDL. Dejal je, da čakajo komunisti prevečkrat napotke za delo od občinskega političnega vodstva. Razen tega so bili komunisti premalo budni pri svojem delu, kar dokazuje kriminal v gospodarstvu, ki so ga zakrivali nekateri člani ZK. F. Vraz je govoril o potrebi organiziranega dela v KZ in poslovni zvezi. Več delegatov, med njimi T. Truden, je govorilo o nekaterih organizacijskih napakah ter o tem, da so bile osnovne organizacije v svojem delu preveč toge.

Organizacijski sekretar OK ZKS, Marija Prizmičeva je v svojem prispevku k razpravi poudarila predvsem potrebo po nenehnem ideološkem izpopolnjevanju članov ZK. Pri tem je treba gledati predvsem na individualni študij. Prav tako je važna individualna vzgoja novih članov.

-jm

Razširjena seja Sveta za prosveto in kulturo v Gornji Radgoni

Potovalna knjižnica, pionirske knjižnice

Na pobudo okrajnega sveta za prosveto in kulturo je bila pred dnevi razširjena seja občinskega sveta za prosveto in kulturo, na katero so bili povabljeni tudi zastopniki prosvetnih društev. Sejo je obiskal tudi član Okrajnega sveta, tov. Ante Novak.

Izobraževanje odraslih mora biti bolj sistematično kot doslej. Za čimbolj kvalitetna predavanja je treba pripraviti tudi predavatelje s krajšimi seminarji in posveti. Ni vseeno, kakšne metode se poslužuje predavatelj, tudi ni vseeno, kakšne oblike uporablja. Napraviti bi morali načrt predavanja; za ta predavanja pa naj skrbi za to določeni član društvenega odbora.

Vse naše delovanje moramo spraviti v sklad z letošnjo 90-letnico Prvega slovenskega tabora v Ljutomeru in vse programe prilagoditi temu velikemu dogodku, ki ne bo samo stvar Prejke, pač pa vse Slovenije.

Posebno pozornost moramo posvetiti našim knjižnicam, zlasti pomagati radgonski knjižnici, ki mora postati izposojalnica knjig za vso občino v obliki potovalne knjižnice. Izvedli naj bi nabiralno akcijo, posebno v podjetjih, ki bi morala pokazati več smisla za knjižnice. Pri vsaki večji knjižnici bi morali organizirati tudi pionirsko knjižnico, kot je to primer v Soboti.

Casopisno založniško podjetje »Pomurski tisk« iz Sobotice priznalo od 10. do 20. II. popust pri nabavi knjig. Te ugodnosti naj se v čim večji meri poslužijo naše knjižnice, saj bodo tako najlažje povečale število knjig. In kaj bomo napravili z našimi nedograjenimi zadružnimi domovi, ki jih že razjeda zob časa? Mar naj pustimo, da se bodo

spreminjali v skladišča, kot je to v Stogovcih?

Prav bi bilo, da bi napravili v večjih podjetjih analizo izobrazbene stopnje naših delavcev. Tako bi najlažje spoznali, za kakšne oblike bi se morali odločiti pri izobraževanju odraslih državljanov, posebno delavcev.

-ar

MLADINI TEHNIČNO VZGOJO

V Radgoni je občinski svet za šolstvo imel te dni širši sestanek o tehnični vzgoji otrok in mladine. Sestanka so se udeležili predstavniki organizacij s tehničnega področja, Društva prijateljev mladine, vajenske šole in drugi.

Po poročilu o namenu in pomenu tehnične vzgoje otrok in po razpravi so sklenili, da bodo skušali vključiti v Ljudsko tehniko čimveč pionirjev in mladine, dalje naj bi usposobili čimveč ljudi, ki bodo znali posredovati tehnično vzgojo mladini, poskušali bodo ustanavljati delavnice in tehnične kotičke po šolah. Na koncu so še izvolili občinski odbor za pospeševanje tehnike med mladino.

V drugem delu sestanka so razpravljali o učnih uspehih v prvem polletju. Natančnejšo

analizo bodo podali na skupnem sestanku s predsedniki šolskih odborov. Sklenili so še, da bodo imeli v teh dneh posvete na sedežih vseh šol v občini. Teh posvetovanj se bodo udeležili predsednik sveta za šolstvo, predsednik občinskega ljudskega odbora, učiteljski kolektiv in predstavniki šolskega odbora. Namen: reševanje raznih peticij vprašanj na šoli.

Ika

Svojevrsten dogodek v Bodoncih

OPERETA „Vaška komedija“ v izvedbi mladih Ciganov

Po osvoboditvi še menda nismo slišali ali videli ciganske mladine na naših odrih. V zadnjem času pa so se zganili tudi mladi Cigani. V Zenkovicah so se odločili, da bodo v tej zimski sezoni nastopili doma in v sosednjih Bodoncih. Tako hoteče pokazati, da so tudi oni enakovredni člani naše družbe.

Vsak drugi dan prihajajo ciganski mladinci v bodonsko šolo in se pripravljajo za nastop v kulturnem tednu, ki se že bliža. Na Prešernov dan — 8. februarja — bodo prvič nastopili pod vodstvom šolskega upravitelja Jožeta Kamenškega in pokazali, kaj znajo. Zaigrali bodo opereto »Vaška komedija« ter zapeli nekaj narodnih in Prešernovih pesmi.

Mladi Cigani so se odločili še za gostovanje na drugih odrih, tudi v bližnji Soboti, kamor bodo prav gotovo privabili številne gledalce od blizu in daleč.

Ika

Prešernov dan v radgonski občini

Kakor vsako leto, bodo tudi letos v radgonski občini dostojno proslavili Prešernov dan. Vsa prosvetna društva in »Svobode« za nekaj časa pripravljajo kulturne programe.

V Radgoni bo proslava že večer poprej v kulturnem domu. Na sporedu bodo recitacije Prešernovih pesmi, nastopil bo oktet »Svobode«, mladina in

OPOZORILO

Obveščamo, da bomo obvestila in male oglase objavili v »Pomurskem vestniku« takrat, ko bo vplačan tudi znesek za objavo.

Podjetja in ustanove pa morajo ob naročilu predati naročilnico podjetja.

Uprava

Seja ObLO Ljutomer:

Vprašanje knjižnic

POROČILO O STANJU V KNJIŽNICAH — ODLOK O ZAZIDALNIH OKOLISIH — POROČILO SODNIKA ZA PREKRSKE

Preteklo sredo je bila v sindikalni dvorani občinskega ljudskega odbora seja LO Ljutomer. Najprej sta zasedala oba zbora ločeno, nato pa sta razpravljala o nekaterih točkah dnevnega reda na skupni seji. Seje se je udeležil tudi zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft.

Občinski zbor je razpravljaj najprej o stanju v knjižnicah na območju ljutomerske občine. V ljutomerski občini je skupno 10 knjižnic z 11.500 knjigami. Razen tega je v šolskih strokov-

nih knjižnicah okrog 6000 knjig in 5000 knjig v pionirskih knjižnicah. Po statističnih podatkih, ki po mnenju odbornikov niso popolnoma verodostojni, je bilo lani kupljenih v vseh knjižnicah 344 novih knjig, prebrali so 2503 knjige, bralo pa je te knjige 15.795 bralcev. Knjižnice so odprte v večjih krajih 3-krat tedensko, v manjših pa le ob nedeljah. Nekatere knjižnice lani niso kupile niti ene nove knjige, kar so odborniki grajali. V glavnem so bile knjige, s katerimi razpolagajo knjižnice, kupljene že pred nekaj leti. Lani so zbrale knjižnice v Prešernovem tednu okrog 40 tisoč dinarjev, 30 tisoč dinarjev pa je prispeval ObLO. Podobno nabiralno akcijo bodo organizirali tudi letos, razen tega bodo sku-

šali to akcijo podaljšati vse do proslave 90. letnice Prvega slovenskega tabora, do 1. junija.

Nekatere knjižnice še vedno nimajo primernih prostorov. Najtežje je v knjižnici Veržet, kjer je nekaj knjig v šolskem hodniku, nekaj pa v gasilskem domu. Odbornik F. Farkaš je predlagal, naj bi ljudski odbor pomagal prosvetnemu društvu v Veržetu, da dobi primerne prostore za knjižnico.

Odborniki občinskega odbora so razpravljali na tej seji tudi o zazidalnih okoljih v posameznih krajih, na skupni seji obeh zborov pa so poslušali poročilo sodnika za prekrške in razpravljali še o nekaterih drugih problemih.

Zadnje dni minulega meseca so v beltinski občini zaključili letne občne zbornice v 15 osnovnih organizacijah SZDL. Večina zborov je bila dobro obiskana, zlasti v Beltincih, kjer so se

POJASNILO K SESTAVKU:

„Ne dovoljujemo samovolje“

Pod tem naslovom je izšlo v zadnji številki »Pomurskega vestnika« poročilo o skupni seji Okrajnega odbora SZDL in Okrajnega komiteja ZKS Murska Sobotica. Poročilo je zelo pomanjkljivo, saj ni povedalo ničesar o uvodnem referatu: o socialistični izgradnji od zadnjih volitev v zvezno in republiško ljudsko skupščino do danes. Tudi razprave posameznih govornikov so prikazane zelo enostransko in celo netočno, kar je povzročilo nekaj neopravičenih razprav.

Prelistujem zapisnik te seje in ugotavljam, da tovarišica Kristina Vertotova ni zahtevala revizije premijskih pravilnikov, ampak je analizirala kupno moč delavcev. Ugotovila je, da je šel porast osebne potrebe v korist predosem vodilnemu kadru, ki ima poleg boljših plač tudi še premije. Delavci želijo, da premije zajamejo tudi proizvajalce, katerih učinek dela se da meriti in vpliva na večjo proizvodnjo.

Sama sem govorila o nekih subjektivnih težavah o naših gospodarskih organizacijah.

Mislim, da bi bilo mnogo manj težav in nepravilnosti, če bi bila večja skrb za izobraževanje članov kolektivov. Politično delo se podcenjuje. Tu je tudi vzrok, da nastajajo težave pri proizvodnih planih kmetijskih in vinogradniških posestev. Posledice se kažejo pri delitvi dobička in so o njih govorili predstavniki VG Radgona in VG Ljutomer na občnem zboru sindikata kmetijskih delavcev v Ljutomeru. Tudi v tovarni perila »Muras«, kjer so zaposlene predosem žene, je treba proizvajalke navajati k temu, da bodo sodelovale pri upravljanju in odločanju v svojem kolektivu. Grajala sem določeni postopek neke tovarišice, v oceno odnosov med direktorjem in delavkami pa se nisem spuščala.

Tudi pri ostalih tovariših bi bile potrebne dopolnitve, vendar za danes dovolj. Tovarišica Šireca bi želela opozoriti, da je tako poročanje škodljivo. Naši državljani niso bili seznanjeni z bistvom razprave, katero je vodila enotna skrb za človeka. Novinar bi se mo-

ral zavedati svoje napredne naloge, ki jo izvršuje le s prenašanjem konstruktivnih razprav in hotenji, ki jih tudi na tej seji ni bilo malo. Smatram, da taka praksa zasluži grajo.

Marija Prizmič

Enajst občin - sto drobnih problemov

Kratke izjave predsednikov občinskih odborov SZDL

Vsem predsednikom občinskih odborov SZDL smo zastavili troje vprašanj:

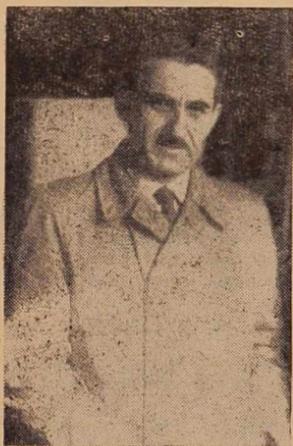
ALI SO SE POJAVILE KAKRŠNEKOLI OBLIKE SODELOVANJA MED VASKIMI ODBOROMI IN KRAJEVNIMI ODBOROMI, KAJ MENITE O LETNIH SKUPŠČINAH VASKIH ODB. SZDL, IN KATERE SO GLAVNE NALOGE VASKIH ODBOROV SZDL V LETOSNJEM LETU.

Aleksander Pirher, preds. obč. odb. SZDL Ljutomer:

„Lani boljše kot prejšnja leta“

Večina odborov osnovnih organizacij SZDL se je živo zanimala za delo krajevnih odborov in jim nudila tudi pomoč. O delu KO so razpravljali odbori SZDL na svojih sejah in s člani na množičnih sestankih. Krajevnim odborom so pomagali mobilizirati ljudi za posamezne delovne akcije.

Letne skupščine so izvedle prvi polovici januarja letos. Zanimivo je, da so skupščine iz osnovne organizacije SZDL v leta v leto boljše, skrbneje pripravljene, tako vsebinsko kot

organizacijsko. Zelo dobre so bile letne skupščine v Radoslavicah, Ljutomeru II. terenu, v Presiki, Logarovicah, Vučji vasi in v Veržuju. Največ so razpravljali ljudje na letnih skupščinah o letošnjih nalogah — volitvah republiških in zveznih poslancev. Ze sedaj napovedujejo posamezni vaški odbori glede volilnih rezultatov tekmovanje, ker hočejo doseči prvo mesto, kot pri volitvah v občinske ljudske odbore. Izmed važnih nalog SZDL je tudi priprava na proslavo 90-letnice Prvega slovenskega tabora, ki bo 1. jun. v Ljutomeru. Ker bo to osrednja prireditev v okrajnem merilu,

Jože Novak, preds. obč. odb. SZDL Martjanci:

„Še več članov“

Vaški odbori SZDL in krajevnimi odbori v nekaterih vaseh martjanske občine zelo tesno sodelujejo. Našli so skupno obliko dela, predvsem kar zadeva urejevanje komunalnih naprav v vaseh.

Letošnji občni zbori so bili boljše kot lani, tako glede udeležbe, kot glede vsebine poročil. Tudi člani so se v razpra-

vah bolj pogosto oglašali kot prejšnja leta.

Kot najvažnejše smatra občinski odbor SZDL, in prav tako tudi vaški odbori, povečanje števila članov SZDL, izobraževalno delo med člani SZDL. Seveda, glavna naloga tako krajevnih odborov kot vaških odborov SZDL pa je elektrifikacija, kot manjši problem pa ureditev pokopališč.

Iz odgovorov predsednikov je mogoče ugotoviti, da so se vaški odbori SZDL zanimali za vse drobne in tudi »velike« probleme svojega kraja. Če se je čutil krajevni odbor prešibkega, mu je priskočil na pomoč odbor SZDL, pa naj je šlo za popravilo ceste, za gradnjo gasilskega doma ali za elektrifikacijo.

bo treba zagotoviti na proslavi čimvečjo udeležbo. Prav tako pa bo treba organizirati v zimskih mesecih koristna predavanja in pomagati KZ glede sodelovanja s kmetovalci.

Milan Frančeskin, preds. obč. odb. SZDL, Lendava:

„Skupno in sporazumno delo rodi še večji uspeh“

Vse delo je odvisno od sodelovanja osnovnih organizacij SZDL in krajevnih odborov. Kazno je, da je prav zaradi tega sodelovanja doseglo več osnovnih odborov SZDL pomembne uspehe. Kot primer dobrega sodelovanja moram omeniti Turnišče. To sodelovanje je prišlo v tem kraju še predvsem do izraza sedaj, ko gradijo v Turnišču tovarno čevljev. Enako dobro sodelujeta tudi oba odbora v Veliki Polani. Tu se ob vsaki važnejši krajevni akciji sestanejo predstavniki krajevnega odbora SZDL in vseh ostalih organizacij in društev. Tudi elektrifikacija je v marsikaterem kraju lendavske občine dala osnovnim organizacijam SZDL precej dela. Praksa kaže, da je treba dati krajevnim odborom primerno materialno podlago. V lendavski občini smo odobrili lani za krajevne odbore 600 tisoč dinarjev. Vrednost del, ki so jih opravili s temi 600 tisočaki, pa znaša 3,5 milijona dinarjev.

Letos bodo morali odbori SZDL predvsem pridobiti čimveč novih članov v Socialistično zvezo. Razen tega: sami odbori SZDL najdejo med letom skupno z krajevnimi odbori dovolj

Stefan Temlin, preds. obč. odb. SZDL Cankova:

„V odborih več žena in mladine“

Vaški odbori SZDL so spremljali delo krajevnih odborov. Večkrat so bili odbori SZDL pobudniki za akcije krajevnega pomena. Občni zbori so bili le-

tos mnogo boljši kot lani. Poročila funkcionarjev SZDL so vsebovala ocene tako Socialistične zveze kot vseh ostalih organizacij in društev na svojem območju.

Volitve ljud. poslancev bodo letos prva naloga Socialistične zveze. Druga važna naloga bo razprava o resoluciji razvoja kmetijstva. Razen tega Socialistična zveza ne bo smela zanemarjati kmetijskih zadrug in navažnejše, dolgoročne naloge — elektrifikacije.

Tudi za razvoj obrti na območju občine bo morala dati Socialistična zveza nešteto zdravilnih pobud. Upamo, da bo letos urejen mali obmejni promet s sosednjo Avstrijo, kar bo vsekakor zahtevalo nekatere nove naloge tudi od SZDL. Da bo letošnje delo še boljše, lahko upamo že zaradi tega, ker je bilo izvoljenih v odbore precej mladih ljudi in tudi žena.

Jože Dvoršak, preds. obč. odb. SZDL Beltinci:

„Tudi letos ne bo zmanjkalo dela“

Sodelovanje med krajevnimi odbori in vaškimi organizacijami SZDL je bilo dobro. Pri važnejših akcijah so sklicevali skupne sestanke. Rezultati so bili dobri, tako pri elektrifikaciji kot pri urejevanju cest itd. Pokazale pa so se tudi pomanjkljivosti in sicer v tem, da ponekod niso bili aktivni odbori kot celote, temveč so bili aktivni le posamezniki. Torej: več samoiniciative in tudi iznajdljivosti. Vsi občni zbori niso bili boljše kot lani. To predvsem glede udeležbe. Rečem pa lahko, da so bila poročila pripravljena skrbneje. V poročilih so funkcionarji ocenjevali dosedanje uspehe in nakazovali bodoče delo. Poročila so pokazala, da imajo vaški odbori SZDL dober pregled nad političnim stanjem v naših vaseh.

Razprave na občnih zborih so pokazale, da je bilo lani še premalo sistematičnega dela s člani SZDL. Posamezniki še vedno stojijo ob strani in računajo s

tem, da so člani Socialistične zveze le zaradi koristi. Ugotovili smo, da posamezniki nočejo biti člani SZDL, zatrjujoč, da nimajo denarja za članarino, medtem ko kupujejo zemljo, mline itd. Taki ljudje slabo vplivajo na okolico.

Nalog za prihodnje delo je dovolj. V SZDL bomo morali včlaniti čimveč volivcev, pomagati mladini pri organiziranju delovnih brigad, skrbeti za predavanja po vaseh, urejati še naprej ceste, še boljše sodelovati s kmetijskimi zadrugami, pomagati pri dograditvi zadrugnih domov v Dokležovju, Beltincih, Trnju, Crensovcih, Gornji in Srednji Bistrici, v Gančanih, Beltincih in Črensovcih pa začeti zidati gasilske domove. V obmurskih vaseh bo treba pospešiti regulacijska dela ob Muri, v Dol. Bistrici pa dokončati obrambni nasip.

Tako nam dela res ne bo zmanjkalo.

Marija Levarjeva, preds. obč. odb. SZDL G. Radgona:

„Isti ljudje v krajevnih odborih in osnovnih odborih SZDL — pomanjkljivost“

Vaški odbori SZDL v več kot polovici primerov zelo dobro sodelujejo s krajevnimi odbori. Negativno za vaše odbore SZDL je bilo to, da tam, kjer so bili ti odbori, niso znali pripraviti k delu nedelavnih krajevnih odborov, ali pa so celo dopustili, da je prišlo do takih dejanj kot v Lomanoših. Da so člani krajevnih odborov SZDL istočasno tudi člani krajevnih odborov, smatram za pomanjkljivost. Tako prevladuje med ljudmi mnenje, da so sposobni delati le nekateri volivci.

Odbori osnovnih organizacij so si pridobili ime, saj so marsi-

kje predlagali volivci, naj ostane tudi letos še naprej stari odbor. Mogoče bi bilo prav, če bi se mandat osnovnih odborov, SZDL podaljšal na 2 leti.

In glavne naloge letos: doseči čimvečjo udeležbo članov SZDL pri volitvah ljudskih poslancev. Predvsem naj bi ljudje v tem času razpravljali o predlogu obč. odb. SZDL, da bi naj kandidirala 2 kandidata. Razen tega bo treba letos poskrbeti predvsem za pridobivanje novih članov v SZDL. Odbori SZDL bodo morali pomagati tudi mladinskim aktivom in občinskemu komiteju pri vzgoji mladine.

Jože Vild, predsednik obč. odb. SZDL Murska Sobota:

Opravljeno delo, ki ga ni mogoče vrednotiti samo v denarju

V vsako vas krajevni odbor — ta misel je bila zaznavna že leto nazaj v večini vaških organizacij SZDL. Izkušnje so že pokazale, da je tako delo najuspešnejše, zato je novi ObLO

ugodil tej želji, domala zahtevi volivcev, kar pa je bila tudi zahteva vaških vodstev SZDL.

Mislim, da že to dovolj ponazorjuje sodelovanje vaških vodstev SZDL s krajevnimi odbori.

ki so v preteklem letu opravili po naših vaseh tolikšno delo, da ga ni mogoče vrednotiti samo v denarju. Vaška vodstva SZDL so že doslej imela nešteto skupnih razgovorov s kraj. odbori, kar pa bo v bodoče gotovo še uspešnejše. Imeli pa smo tudi primer vasi, kjer je krajevni odbor popolnoma zasenčil vaško vodstvo SZDL, ker tega skorajda ni bilo.

Z nekaterimi izjemami — boljši od lanskih. Urejenost osnovnih organizacij SZDL je v zadnjih letih vidno napredovala, kar je osnovno; k razgibanim letnim zborom pa je pripomoglo tudi politično delo v lanski jeseni, ki ni nehala z volitvami L.O. Na volitvah novih vodstev SZDL je glasovalo 93,8% članstva.

To, kar že nekaj let nazaj vključevati Socialistično zvezo v gospodarska dogajanja komune, zaposliti jo na vseh družbenih področjih. Blizu 500 novih članov SZDL v začetku tega leta govori, govori tudi to, da le s takim delom raste ta ugled in veljava organizacije.

Janez Kerčmar, preds. obč. odb. SZDL Petrovci-Salovci:

„VOLITVE - ELEKTRIKA“

Sodelovanje med vaškimi odbori SZDL in krajevnimi odbori je dobro. To je mogoče ugotovljati predvsem zadnje čase. Nekateri vaški odbori SZDL so pri delu precej iznajdljivi.

Občni zbori so potekali dobro. Tam, kjer so ljudje čutili, da predstavlja SZDL javno tribuno, je bil ugotovljen tudi porast članstva. V naši občini je včlanjenih v SZDL le 19 odstotkov volivcev, zato bomo morali gledati v bodoče predvsem na to, da bomo pridobili v članstvo SZDL čimveč volivcev. Seveda, glavna in najbolj neposredna naloga Socialistične zveze pa so volitve, pri čemer pa ne smemo opustiti misli na naš največji problem, t. j. elektriko.

Janez Berden, preds. obč. odb. SZDL Grad:

„Elektrifikacija, gasilski domovi — plod skupnih prizadevanj“

Delo vaških odborov SZDL je bilo močno povezano z delom krajevnih odborov največ zato, ker so nekateri volivci člani obeh odborov. V ospredju so bila predvsem vprašanja komunale, zadrugištva, socialnega in zdravstvenega skrbitva. Krajevni odbori kot vaški odbori SZDL so mnogo razpravljali o krajevnem samopriskevku za

gradnjo gasilskih domov. Nič manj razprav pa ni bilo glede elektrifikacije.

Poročila na letnih skupščinah SZDL so vsebovala dokaj dobrih predlogov za nadaljnje delo. Iz poročil je bilo razvidno

predvsem delo Socialistične zveze pri jesenskih volitvah v ljudske odbore, katerih uspešno izvedbo je treba pripisati predvsem vaškim odborom SZDL. Glavna naloga v letošnjem letu bo povečanje števila članov SZDL, usmerjanje sezonskih delavcev v stalno zaposlitev, pospeševanje kmetijstva itd.

Franc Kosi, preds. obč. odb. SZDL Ormož:

„Lani precejšnja aktivnost“

Krajevni odbori SZDL so pokazali lani večjo aktivnost s tem, da so vsestransko sodelovali pri razpravah gospodarskega, političnega in kulturno-prosvetnega značaja. Posebno pa se je izkazala Socialistična zveza pri volitvah.

boljšati sestav posameznih odborov. Letošnje letne skupščine so bile mnogo boljše kot prejšnja leta, saj je bila takoj ob prvem sklicu udeležba kar zadovoljiva.

Program dela za letos obsega predvsem temeljite priprave za volitve ljudskih poslancev. Razen tega pa bodo morali tudi vaški odbori SZDL bolj sistematično delati z voljenimi organi ljudskega odbora, z vsemi množičnimi organizacijami in društvi.

SZDL, LMS, SINDIKATI, GASILCI — PREGLEJTE, ČE SO VPISANI VSI VAŠI ČLANI V VOLILNE IMENIKE!

ROGAŠEVCI

Pred kratkim so imeli občni zbor tudi člani RK. Lani je njihova organizacija zabeležila največji uspeh pri cepljenju proti otroški paralizi, manj uspeha pa pri zbiranju krvodajalcev.

Na zboru so predlagali, naj bi cankovski zdravnik vsaj dvakrat tedensko ordiniral v rogaševski ambulanti. Tudi zobozdravnik naj bi še nadalje ordiniral enkrat tedensko.

seveda pod pogojem, da bo sprejmal tudi socialne zavarovance in ne samo zasebne paciente.

Ze v lanskem občinskem družbenem načrtu je bila predvidena ureditev slatinskega vreca v Nuskevi, vendar pa je doslej ostalo samo pri besedah. Na zboru so člani odločno zahtevali, da je treba do spomladi urediti vrelec vsaj za lokalne potrebe.

Do nedavnega je bilo na območju ormoške občine 37 vaških odborov SZDL. Po občnih zborih so se mnogi združili. Sedaj je v občini 22 vaških odborov. Z združitvijo je uspelo iz-

SPOMENIŠKO POMURJE

Karel Grabeljšek

POMLAD BREZ LASTOVK

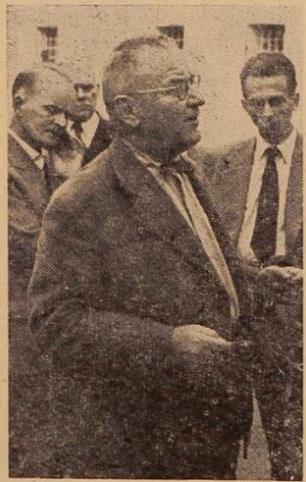
To je naslov nove knjige Obmurske založbe, ki se sicer redkeje oglašja — ali vendar poskuša s svojim programom bogatiti slovensko kulturno slovo z deli, ki obravnavajo problematiko tega območja. Na severovzhodnem predelu naše domovine je še mnogo odprtih vprašanj, ki niso zanimiva samo za ozek krog ljudi — pač pa za vso našo javnost. Prav tako je tudi vsebina omenjene knjige, kjer je na 84 straneh tiska in 12 straneh kvalitetno pomembnih slik zbranih 12 referatov naših znanih kulturnih — javnih delavcev. Zamisel, da bi izšla ta knjiga, je nastala na septembrskem posvetovanju slovenskih muzealcev in konservatorjev v Murski Soboti leta 1956. Na tem posvetovanju, ki je bil skoraj kongres, so se zbrali mnogi, poslušali referate in na terenu proučevali to pokrajino, ki zaživi v knjigi Spomeniško Pomurje v vsej svoji pestrosti — tako da bo marsikoga zamikalo v te kraje, k opisanim znamenitostim.

Po obsegu — 84 strani velikega formata — se zdi nekam bolj reвно, toda vsebina mnogih prispevkov odtehta. Mnogi, ki bodo prebrali Baševo razpravo Spomeniško Pomurje, bodo iskali še več literature o tej pokrajini, ki jo je nešteto krat opisal, a še vendar ima mnogo neodkritih stvari, Miško Kranjec in še Ferdo Godina. Ob branju njegovih del se je človek spraševal, kako so nekoč živeli ljudje v tej pokrajini; a odgovore pa nam bodo dali prispevki naših priznanih javnih delavcev v knjigi Spomeniško Pomurje: Stanko Pahič — Arheološki spomeniki v Pomurju; Franc Stele — Umetnostno spomeniško Pomurje; Jožica Urbas — Etnografski spomeniki v Pomurju, ki vodi bralca od kolovrata do umirajoče idile mlinov na Muri; Franjo Baš — Tehniški spomeniki v Pomurju; in ing. Cigot Koloman — Spomeniki NOB v Prekmurju. Kje vse to zbirajo in kdo skrbi za vse te spomenike, pa pove Vlasta Beran-Koren v prispevku: Pokrajinski muzej za Pomurje, ki je sicer skromno, a vendarle lahko zaživi šele v socialistični Jugoslaviji in je že v kratkem obdobju imel obiskovalce iz različnih držav sveta, tako tudi iz Koreje. Med vsemi temi spomeniki materialne kulture pa so važni kulturni prispevki te pokrajine naši slovenski književnosti, kar je z vso vestnostjo in

kritično oceno posameznih piscev obdelal Franc Zdravec v svoji razpravi: Starejša pomurska književnost.

Vse doslej navedene razprave obravnavajo več ali manj že preteklost, ki je ustvarila mnoge zelo težke in zaskrbljujoče probleme, kako najti za nje rešitve, pa nakazuje ing. Sonja Lapajne — Oblak v razpravi: Regionalni načrt Pomurja. Omenjena razprava je več ali manj pregled izvršenega dela pri pripravljani regionalnega načrta in obenem tudi argumentacija ali celo zahteva za njegovo čimprejšnjo dovršitev.

Pokrajino, ki nam včasih skoraj že čudovito valovi v Miškovi delih, pa je v vseh njenih znamenitostih obdelala v svoji razpravi dr. Angela Piskernik: Prirodne znamenitosti Pomurja.

Prof. Franjo Baš v pogovoru s svojimi stanovskimi kolegi

Marsikateri botanik bo vesel njenega prispevka, ker bo zvedel marsikaj novega. In končno, ali ni vredno vso to spomeniško bogastvo tudi naše pozornosti, ali ni možno, da se tudi tukaj razvije turizem, nam odgovarja Janez Planina v svoji razpravi: Turizem v Pomurju.

Taka je v kratkem vsebina knjige Spomeniško Pomurje, ki bo dobrodošla pomoč prosvetnim delavcem pri njihovem poklicnem delu; radi jo bodo vzeli v roke vsi naši ljudje, ki žele spoznati svojo domovino; veseli je bodo tudi vsi, ki bodo obiskali Pomurje, da jim bo služila kot vodič po preteklosti te pokrajine.

Nič kaj pogostoma se ne posreči našim pisateljem umetniško živo izoblikovati psihološko in etično bogato žiljenjsko snov iz narodno-osvobodilne vojne. Karlu Grabeljšku pa je povest s takšno snovjo lepo zaživela in brez bistvenih pridržkov zapisujem, da je Pomlad brez lastovk napisana z veliko tenkočutnostjo in poznanjem človeka. Grabeljšek se ne zadržuje pri ceneni napetosti, presenetljivih dogodivščinah ali pri mnogem rožljanju z orožjem, izognil se je vnanjega opisa spopadov. Tako mu tedaj unanji dogodki služijo le toliko, kolikor lahko z njimi in ob njih osvetli človeško notranjost. Iz vnanjosti v notranjost, od fizičnega napora k duhovnemu bojevanju — sem je Grabeljšek nameril svoje pero. Mislim, da je to tudi edina pot do velike umetnosti, v kateri naj bi zaživeli prava vsebina, miselnost in čustvovanje in končno delo našega človeka v njegovi najtežji zgodovinski preizkušnji.

Vse dejanje povesti je strnjeno na neznan prostor v Pohorjskih Dolomitih, osredotočeno na ranjene partizane v času sovražnikove ofenzive in na ljudi, ki so v težkih dneh z njih usodo tesno povezani. Tudi časovno je omejeno na nekaj dni. Tak prostorno-časovni vidik je omogočil, da je pisatelj dejanje močno zgostil in plastično izrisal duhovno strukturo posameznih oseb.

V čem so odlike tistega, čemur smo rekli pisateljeva tenkočutnost do človeka? — Partizan Frenk, sedaj ranjen na smrt, se spominja, kako je moral nedavno ubiti izdajalko in kako so svoje dni napadli sovražno postojanko, pred katero je padel tovariš; tega je hotel rešiti najmlajši partizan Bogdan, a se je zgrudil ob njem. Eno in drugo dejanje razkrija etično podobo Frenka. Pred ustrelitvijo izdajalke je Frenk nemiren, ne odloča se z lahkoto, zakaj človek je vendarle več kot ščurek, ki ga mirno pohoši. Samo zapest, da je določen za smrt čisto za vesten uničevalec človeške in narodne svobode, ustaari v Frenku duhovno ravnovesje in moralno upravičuje njegovo dejanje. Spominjajoč se Bogdanovega dejanja pa pravi naslednje: »Saj nas je pekilo, ko se je Bogdan plazil po snegu, v srcu pa je bil vsakdo vesel, da se njemu ni bilo treba plaziti. Tako smo vsi, tudi ti; veš, da je treba iti, a si vesel, če gre kdo drugi, ne ti.« (str. 7)

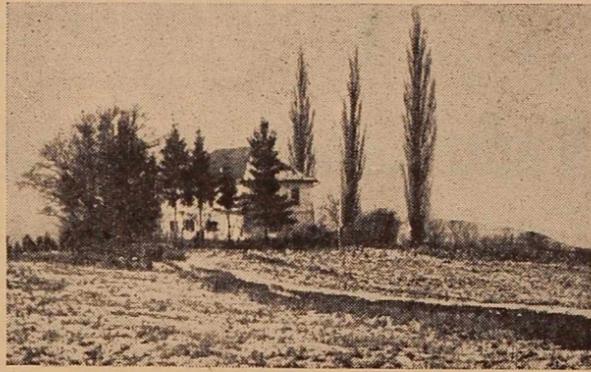
Grabeljšek s tem ne zmanjšuje velikih junaštev partizanskega boja, drznosti in odločnosti, brez katere bi tega boja sploh ne moglo biti. Izogiba pa se shematiziranju človeka, je do njega kritičen in pravičen.

Drugi pomemben lik v povesti je partizanka Mirna, soella in pokončna osebnost, ki teuga svoje žiljenje, samo da reši ranjence v bunkerju. Po njenem odhodu iz skrivališča smo zopet pred ljudmi, ki v stiski za svoje življenje izgubljajo zaupanje vanjo, dvomijo v njeno zvestobo, pa zopet ve-

se pridruži osvobodilnemu boju. Tudi te osebe so izoblikovane z nedeljeno simpatijo, z jasno individualno psihološko črto, ki ostro in pravično deli ljudi med seboj.

Element narave, ki se je z njim boril človek v teh dneh, je sicer pritegnjen v dejanje, ni pa predmet posebne pisateljeve pozornosti. Sele v zaključnem akordu dobi narava nekaj simbolični pomen; povest izzveni v upanju na pomlad, ki ne bo brez lastovk, tedaj ne brez miru pod kmečko streho.

V kompoziciji nekoliko moti

Pokrajinski motiv iz Prekije: Topoli nad Ljutomerom

rujejo — skratka: Grabeljšek nepristransko prikazuje njih kreposti in slabosti, pogum in omahovanja. To je fista pisateljska iskrenost, ki edina lahko posreduje umetniško resničnega človeka.

Čas velikih človeških odločitev je končno osvetljen s kmečko Smrekarjevo družino, ki se razbije na dva bregovata gospodarica, ki so ji partizani ustrelili sestro-izdajalko in ki jo je stričnik-duhovnik pridobil za belogardistično miselnost in dejavnost, tam pa Smrekar z otrokoma, ki se približujejo partizanski miselnosti. Bolj kot volja po aktivnem sodelovanju ga uravnava etična misel, ki jo takole izpove: »Če so se (partizani) v stiski zatekli v naše zavetje, smo jim to zavetje dolžni nuditi. Če bi te v hudi zimski noči prosil nekdo, da mu odpreda, ali ga boš pustil zmruzniti? Če grem v gozd, pa naletim na človeka, ki si je zlomil nogo, ga bom vzela na voz, pa naj bo kdorkoli. Križana gora, saj smo ljudje in ljudje so zmeraj delali tako.« (str. 106) Smrekarica se ne omehta, sin pa se iztrga iz te družinske razdvojenosti in

način, kako razmišlja Mirna v noči po odhodu iz bunkerja o važnejših dogodkih iz svoje preteklosti. Tu je Grabeljšek psihološko najmanj prepričljivo, kakor da se premalo zaveda situacije, nevarnosti, v kateri Mirna trenutno je.

Nad pravopisno nemarnostjo, ki se že lep čas ni nikjer v slovenski knjižnici tako uveljavila kakor v tej povesti, je bralec po pravici ogorčen. Založba bo morala bolj odgovorno spremljati delo tistih, ki odgovarjajo za pravopisno plat njenih izdaj. Popolnoma zgrešeno je, dajati kmečkemu bralcu, da jemu umetniško delo s tolikimi jezikovnimi pregreškami. Bilo bi odveč, če bi te pregreške naštevamo; nanje pa smo opozorili zato, ker se je v tem primeru že kar nevarno malo poskrbelo za kulturni izgled slovenske besede v — umetniškem delu.

Koledar »Kmečke knjige« za leto 1958 je vsebinsko pester in bogat ter oblikovno lepo urejen; uredil ga je pisatelj Ignac Koprivec.

V njem srečujemo članke, ki govorijo o tem, kako modernizirati naše kmetijstvo, v katerega se bo v doglednem času začela vključevati celo atomska energija. Za sedaj sta samo razumno gospodarjenje in nelehna rast produktivnosti rešalna osnova za krepitve živiljenjske ravni na slovenski vasi. Zanimivo je tudi članek, ki poskuša opisati delovno voljo in misel lendavskih belih rudarjev. Poljudno pisani razgledi geografske narave, dalje članki s področja elektrike, zvezdoslovja in biologije, pa tudi oba zgodovinska sestavka, zlasti oni, ki prikazuje žiljenje slovenskega kmeta v času evropskih revolucionarnih gibanj v letu 1848, bodo bralcu obogatili obzorje.

Avtorjem literarnozgodovinskih, spominskih člankov o Valentinu Vodniku, Otonu Zupančiču in Ivanu Cankarju se je posrečilo, da so s kratkimi oznakami dobro opisali vsebinsko-idejne in oblikovne značilnosti književnega dela teh piscev. Povsem znanstveno razumevajo književnika in njegovo delo kot prvini, ki ju ni mogoče odtrgati od družbene sredine, v kateri sta zrasli. V naši literarni in celo politični zgodovini delo vseh treh ni le nesporno, temveč je tudi pomembno.

Pogrešamo pa enakšnega spominskega članka še o Francu Levstiku. Letos bo namreč minilo sto let, kar je Levstik objavil v Novicah (Ljubljana) in v Slovenskem glasniku (Celovec) svoja tri znamenita dela: proso slovensko umetniško povest Martin Krpan, kritični spis Napake slovenskega pisanja in Popotovanje od Litije do Čateza. V Napakah je pogrjal slabosti knjižnega jezika tedanjih piscev, ki so sicer uporabljali slovensko besedo, a so jo pod vplivom nemške šole in nemškega čtiva razporejali v duhu nemškega jezika in s tem kvarili pravo podobo slovenskega živega jezika. Pozval jih je, naj prislunjejo zakonitostim slovenske ljudske govo-

rice in naj jo prelijejo v literarni stil, tedaj v stil in jezik, v kakršnem je pisan Martin Krpan. V tretjem spisu je razvil prvi slovenski književnostovarjalni program in naštel nekaj snovi, ki naj bi jih slovenski pisatelji oblikovali tako, da bi mogel Slovenec videti sebe v knjigi, kakor vidi svoj obraz v ogledalu. Ključno zbiljanju književnosti s stvarnim žiljenjem slovenskega ljudstva, ključno za realistično literaturo, to je zelo pomembna Levstikova zahteva v času, ko so konservativni veljaki pozabljali na Prešernovo humanistično in demokratično pesem ter zahtevali od literature, naj bo krščansko vzgojna, moralistična — pravemu žiljenju tuja.

Janko Liška je prispeval članek o tvorcu družbene znanosti, o Karlu Marxu. V poslednjih sto letih si je njegova filozofska in družbeno-zgodovinska misel osvojila delavske razred, kolonialna ljudstva in slehernega izkoriščenega človeka ter tako postala zavestna družbena sila. Liška opominja na meščanske »znanstvenike« in pačitelje marksizma, ki si prizadevajo dokazati, da se je marksizem preživel, da je kot »nauk« zastarel itd. Toda tem »znanstvenikom« se vendarle jasni, četudi tega nečesto priznajo, da je marksizem miselnost, ki ne more zastareti, kakor ne more zastareti človekova težnja po socialni in nacionalni svobodi. Dokler bo živela ta težnja, bo živ in toeren tudi marksizem.

Koledar vsebuje tudi nekaj pesmi in dva prozna sestavka. Ljubezenski nemir in hrepeneenje (Dekle v maju) in radost nad intenzijom, sproščenim žiljenjem (Če sam cvetisi) sta gibalni obeh pesmi Črtomira Sinkovca. Takšne žiljenjske radosti in sproščenosti pa ne razodevajo pesmi Toneta Pavčka, ki išče zdaj »neki lepši svet« (Dolina), pa se »prazne« vrača iz njega (Cuj me Marija), vsa sreča pa se razodene le kot sanja in pravljica (Pravljica o sreči). Vendar Pavček ne beži pred žiljenjem v strogo zaprt subjektivni svet, ni pesimist, temveč le prečiščuje svoje tegobe in išče pravo, resnično žiljenjsko srečo. Ta poteza je dragocenost njegove lirike. Najmočnejša med vsemi pesmimi je Zlobčena pesem Brezimi milijoni. Ta pesem je etični upor človeka zoper sodobnega »Vsemogočnega Človeka«, ki s svojim stehiniranim razumom grozi, da bo uničil in zblatil svoje človeško dostojanstvo. To je uporen krik zoper histerijo naših dni, zoper histerijo, ki kuje s svojimi kalnimi, prihuljenimi računi nasilje nad človekom in nelehno neti iskro za vojno. Človek je v nevarnosti, da pohodi, kakor še nikoli doslej, svoj lastni obraz. Zato ga pesnik roti:

Usmili svoje se podobe,
na zelena polja naših sanj
ne trosi
uničujočega dežja
iz svojih čudežnih delaonic
smrti.

Zanimiva je tudi socialna pesem Branka Rudolfa »Balada o božjih mlinih«, ki časovno sicer sega v 18. stoletje, s svojo socialno ostjo pa se zapikuje še v naš čas. Jože Smit izpričuje v svoji pesmi »Novinar-poet«, da zapisuje zmeraj samo eno resnico, pa naj piše aktivistični članek ali nežne in plahe stihe. Za vsem stoji on kot človek. Nekaj aforizmov z žiljenjsko modrostjo beremo izpod peresa Stane Vinčeka v koledarskem delu knjige.

Prozo sta objavila Anton Ingolič in Ivo Zorman, prvi odloemek iz romana o slovenskih izseljencih v Franciji, drugi bedno podoba mistično zatrega in kar brutalnega žiljenja dveh sestra. Ostra socialna analiza — brezposelni delavec in razkrojena visoko meščanska družina na eni strani in odpor do nezdravega žiljenja, ki pere zločin ali z alkoholom ali z razboljeno mistiko na drugi strani — to sta vrednoti obeh proznih sestavkov.

Ves leposlojni del Koledarja je pisan zdaj z večjo, zdaj z manjšo mero ustvarjalne nardarjenosti in jezikovno oblikovne kulture. Večinoma je žiljenjsko aktiven in tišči v žive intimne in družbene probleme sodobnega človeka.

ČITALNICA JE PRAVO NARODNO OGNJIŠČE

Ljutomer — prijazno mestece med goricami in polji; kraj, ki je v svoji neposredni okolici rodil tolikšno število slovenskih intelektualcev kot morda noben na Slovenskem — je bil prav po zaslugi tega, iz domačih tal zrastlega izobraženstva narodno prebujen že »ob pomladi narodov« 1848. Dobra volja gorečega ilirca Davorina Trstenjaka, navdušenost gledališkega entuziasta dr. Matije Preloga, organizatorska sposobnost dr. Ivana Gottweisa, je v hramu ljutomerske Talije imela lepe uspehe, saj so morda med nemškimi gledališkimi deli igrali celo kaj slovenskega.

Leto 1848. Ta »zarja pomlad« pa je v dobi nastopajočega absolutizma zopet ugasnila. Šele z ustavno dobo (po 1860) se je narodno žiljenje pričelo živahneje razvijati. Zdaj, ko je nemški liberalizem vzporedno z nacionalizmom agresivno nastopal na Koroškem in Spodnjem Stajerskem, so si bili Slovenci edini v tem, da je treba zagotoviti narodnosti obstoj in razvoj. Iz tuje šole izšla domača inteligenca je bila sicer slovensko čuteča, a je zaradi neznanja materinsčine uradovala in med seboj občevala le v nemščini. To, ljudstvo odtujeno, nemško govoreče meščanstvo, ki je še ob svoji nacionalni neopredeljenosti vedno bolj prehajalo o nemštvo, je bilo treba slovenizirati: pliti mu v um in srce domačega duha. To nalogo so prevzele slovenske kazine-čitalnice.

Prva taka narodna društva, kjer se »budi narodna zavest in ponos, kjer se širi med izobražene lepa slovenska beseda, dobra koristna knjiga« — čitalnice, so nastale v začetku ustavne dobe. Leta 1861 so ustanovili tržaško čitalnico, prvo tega leta sta nastali čitalnici v Mariboru in Ljubljani. Podožele pa je kljub redkim izjemam »Bralno društvo« v Rušah, »Narodna čitalnica« pri sv. Benediktu v Slov. gor., še naprej dremalo v polnu vse tja do zakona o zborovanjih 15. novembra 1867.

Kako je bilo v Ljutomeru v tem času? Narodno-prebudno delo nekaterih posameznikov, kot je tolerantnega ljutomerskega čivnika dr. Antona Klemenčiča, radikalnega odvetnika dr. Jakoba Ploja, samoiniciativnega dr. Valentina Zarnika (od jeseni 1867 koncipient pri dr. Ploju), ni ga-

nilo sicer v političnih borbah vedno eksciplozno ljutomersko meščanstvo. Tisočletnica Cirila in Metoda na Klemenčičevi »dili« 1863. leta, kjer so že nazdravljali božjo ljutomersko čitalnico, prav tako spodbude V. Murskega (t. j. najbrž Vatroslav Mohorič iz Podgradja) v »Novicah« leta 1863, ki so gotovo prvo pisano poročilo o potrebi narodnega društva v Ljutomeru, niso našla ob pomanjkanju »narodno omikane gospode v trgu« dovolj podpore. Agilnost poznejšega taborita Božidarja Raiča, ki v celoslovenskem »Slovencu« leta 1865 propagira idejo čitalnic, se izraža v poslednjem stavku: »Ljutomer, rodišče slavnega Miklošiča, ni li mogoče, da bi tvojji doktorji in drugi razumniki čitalnico ustanovi-

lili? Le junaško naprejš! Kdo so bili ti »doktorji«, ki jih Raič misli? Dr. Valentina Zarnika takrat še ni bilo v Ljutomeru, tedaj morata priti v poštev le dr. Anton Klemenčič in dr. J. Ploj, ki pa sta verjetno bila ob vsej podpori ljutomerskih narodnjakov (Ivan Kukovec, M. Zemljič, V. Mohorič, I. D. Huber), organizacijsko nezmožna za osnovanje takega društva.

Sele z letom 1867 je tudi za Ljutomer nastopila živahnejša doba (zakon o zborovanjih). Ljutomerčani so s Kukovečevim prizadevanjem ustanovili »Narodno pevsko društvo«. To društvo je zavesten začetek slovenskega igranja v Ljutomeru, zakaj pričelo je z Linhartovo »Zupanovo Micko«, ki se je tokrat prvič predstavilo našemu podoželskemu ljudstvu. Ob novi moči (dr. V. Zarnik) se je dolgoletna želja pomurskih Slovencev vendar izpolnila. Na Vodnikovo dan (spečnica) 2. febr. 1868 se je »čitalnica slovensko otvorila«. Društvo bi naj postalo »črvt steber slovenstva proti severovzhodu« (B. Raič). Narodno pevsko društvo je ob ustanovitvi igralo Vilharjevega »Zupana«, dr. V. Zarnik pa je v dolgem govoru obrazložil pomen čitalnic v slovenskem in nemškem jeziku. Zakaj tudi v nemškem jeziku? Slavnostne »besede«, ki jo je ljutomersko pevsko društvo pri-

redilo ob otvoritvi, se je udeležilo tudi precej ljutomerskega nemštva. V odbor so bili izvoljeni: za predsednika dr. J. Ploj, za podpredsednika in blagajnika I. Kukovec, za tajnika dr. V. Zarnik, J. Gomilšek in I. D. Huber sta bila arhivarja, dr. A. Klemenčič in zdravnik Vek. Hercog pa odbornika.

Čitalnica, katere članstvo je iz dneva v dan raste (saj je imela že po dobrih dveh mesecih nad 100 članov, med temi kar polovico kmečkoga stanu), je že v marcu resno razmišljala, kako bi društvo »meseca avgusta ali v začetku septembra napravilo veliko besedo pod milim nebom«. To je torej prva več ali manj formulirana zamisel prvega slovenskega taborita. Zaradi tega smemo brez pretiravanja trditi, da je prav iz dela Ljutomer, čitalnice in osebnih prizadevanj Bož. Raiča izšla ideja prve vseslovenske manifestacije, manifestacije, kjer so prvič javno zahtevali pravice slovenskega naroda.

Ljutomerska čitalnica, kot najagilnejša na Slovenskem, je odigrala izredno vlogo pri snovanju slovenskih nacionalnih društev in zavodov na bišem Spodnjem Stajerskem. S svojimi pevsкими nastopi v Središču, Ormožu, Veliki Nedelji je dala iniciativno za ustanovitev samostojnih narodnih društev v teh krajih. Iz čitalniške razgibanosti, pa iz resnične potrebe, rešiti naše podoželje pred tujim kapitalom, so ljutomerski narodnjaki ustanovili posojilnico (1872), »Čitalniško društvo za slovenski Stajerski«, organizirali kmetijsko-nadaljevalne šole (najbolj sta se odklopala organizator Stajerskega šolstva Ivan Lapajne in potovalni učitelj kmetijstva Blaž Pernišek).

Politično pa je Ljutomer ob ustanovitvi posameznih društev in ob njihovih prireditvah (zlasti tabor, prepoved Sokola 1872) bil vedno ostrejši politično-narodnostni boj, ki se je proti koncu preteklega stoletja še zaostril ob nastopu nemškega Schulvereina.

To bodi skromen prispevek k 90-letnici ljutomerske čitalnice in letošnji obletnici I. slovenskega tabora, ki naj ima zaradi vseslovenske pomembnosti zares pravi odraz obletnice s samostojnim datumom.

Zmagorbnjak

Dva kulturna doma v enih Moravcih

Moravci obsegajo pet kilometrov površine, od ravnine do vrhov goričkega gričevja. Delijo se sicer v Spodnje in Zgornje Moravce, vendar so to samo Moravci. Imajo dva kulturna doma — na dveh koncih vasi. V spodnjem kulturnem domu so nedavno namestili klopi, peč in še nekatere stvari, ki so bile potrebne, tako da bo zdaj naposled že domala povsem opremljen. Ta dom, kot večina takih v marjanski občini, je manjši od tipičnih združinskih domov in ima tudi garažo za gasilski avto, ki ga pa uporabljajo tudi za rešilnega, kadar je to potrebno.

Takrat, ko je bilo mogoče dobiti vse za gradnjo združinskega doma, se v Moravcih niso mogli odločiti zanj. Tako je bilo tudi z elektrifikacijo. V obojem so zamudili, ker so bili trmoglavni in so imeli preobilo pomislekov. Manjkalo je pač organizatorjev, ljudi, ki bi bili pripravljeni začeti, nadaljevati in končati. Ko so se naposled našli, so začeli delati, toda v tem času (do 1955. leta) je bilo že vse drago in tudi težko so prišli do potrebnega materiala,

kljub temu, da so mnogo prispevali sami in tudi sami naredili.

Kot do vsega drugega, so prišli težko tudi do avtomobila za potrebe gasilskega društva. Vse je bilo odvisno od dobre volje ljudi. Deset članov gasilskega društva in krajevnega odbora je podpisalo jamstvo za 500.000 posojila za nabavo avtomobila. Ta vsota je, jasno, knjižena na njihovo posest. Tako je seveda lahko doseči marsikaj, kajti sprejeta odgovornost resnično obvezuje. Zal podobnih primerov menda ni najti nikjer drugje v naših občinah.

Moravčani pa tožijo predvsem zaradi šole. Njihovi otroci morajo v tešanosko šolo. Ta vas pa je pet kilometrov daleč. Zlasti pozimi je takšna pot silno neprijetna, čeprav zima privlači mladi rod. Za šolo v Moravcih so se potegovali že pred vojno, vendar od tistega denarja, ki so ga takrat zbrali (85.000 din šolskega fonda v predvojni vrednosti), zdaj ni nikjer, kot marsičega drugega.

Tudi moravska žaga, ki so jo imeli dolga leta, je pogorela in so jo morali obnoviti. Za to je bilo potrebnih precej sredstev. Tako gre delo v tej vasi iz leta

v leto. Tu in tam se celo zataknje. Včasih pri ljudeh, ki bi morali največ prispevati, pa dajo zadnji svoj prispevek, toda to večine ne more motiti.

To, kar še niso storili starejši, pa si obetajo od mladine. Mladina trenutno vadi igre in ji pri tem pomaga učiteljica Potočnikova iz Tešanovec, menijo pa, da bodo imeli tudi »Borovo gostüvanje«, če jim kakšna preveč vneta ljubzen tega ne bo preprečila. Pravi, da so v Moravcih najbolj zažubljene — starejši. Človek bi kar podvomil v to. -ec

Vadarske ceste, gasilski dom...

V Vadarcih mnogo razpravljajo o gradnji gasilskega doma, saj nimajo nobenega primerne prostora za shajanje in kulturne prireditve. Solska učilnica je pretesna in je shajanje v njej tudi higiensko neprimereno.

Največji vaški problem so ceste, ki so v izredno slabem stanju. V sušnem poletju je

prahu do kolen, v jeseni in spomladi pa blato. Vaščani so sicer navozili gramoz na ceste, toda to ni bil gramoz, temveč zemlja, pomešana z debelim kamenjem. Tudi kmetijska zadruga je prispevala s prevozi. Ceste so bile res dobro navožene, toda blata je še vedno dovolj, celo več kot prej. Morda bi bilo letos bolje, če bi zadruga prispevala manj prevozov in dala svoja sredstva za dober potični prevoz, ki bi ga navozili na ceste (predvsem na cesti, ki nas povezuje z glavno). Tako bi popravilo držalo nekaj let in imeli bi boljše ceste.

Cestna povezava z graško občino je zelo slaba. Pot pelje skozi Krupljin, kjer so vaščani popolnoma skregani s svojimi cestami, krajevni odbor pa je pozabil, kaj je njegova naloga.

V vasi so nekateri napačno tolmačili reorganizacijo v KZ, slabosti delovanja upravnega odbora, velike plače uslužbencev in nakupovalcev, nabavo traktorja in mlatilnice itd. Na zboru združnikov, ki je bil po drugem sklicu dobro obiskan, saj je bil šolski razred domala premajhen za okrog 100 članov, pa so dokazali nasprotno. Posamezni nergači so sicer poskušali, toda večina poštenih za-

družnikov ni popustila. Sklep o izločitvi trgovine iz zadruga so člani ocenili pozitivno in ga tudi sprejeli. Zadruga se bo morala v prihodnosti bolj ukvarjati z gospodarskimi problemi in usmeriti svoje delovanje v kmetijstvo. Dosedanji združinski odbor je to precej zanemaril, saj v jeseni sploh niso poškrpili sadnega drevja. Zadruga je nabavila nov traktor in mlatilnico. O »upravičenosti« te nabave je bilo v vasi mnogo govorice — tudi slabonarnih, vendar pa bo čas pokazal, kdo ima prav. V vadarski zadrugi je važna tudi skrb za enotnost združnikov, da ne bo videl vsak napreči samo svoje ognjišče, marveč da bo dajal prednost koristim in gospodarski rasti svoje zadruga.

Opisani problemi so se kot nih vlekli skozi razprave na treh zborih: na obnem zboru PGD, na zboru volivcev in obnem zboru združnikov, ki so bili v začetku preteklega meseca. Vaščani so še prav posebno pozdravili zamisel gasilcev o gradnji novega gasilskega doma in obljubili svojo pomoč pri delu in v materialu, zato lahko upamo, da bo že v jeseni stal gasilski dom, če ne povsem dograjen, pa vsaj v surovem stanju. R. O.

Elektrifikacija v Križevcih

Elektrifikacija naše vasi kar lepo napreduje. Sprva je bilo sicer nekaj nespornostim, ker je le malo ljudi dalo namestiti hišno napeljavno; niso pač vedeli, kakšne koristi in olajšave jim prinaša elektrika.

Električni tok bomo dobivali iz Mačkovec, kjer predvidevajo

razdelilnik za vse okoliške vasi. Drogovi za daljnovod so že postavljeni in transformator zgrajen. Tudi drogove za omrežje smo že začeli postavljati, a delo je prekinil sneg, vendar pa se le počasi nadaljuje.

Za izgradnjo omrežja bo potrebna mnogo materiala in dela, ker je vas zelo raztegnjena. Brž ko se bo vreme izboljšalo, bomo z delom spet nadaljevali normalno. Če bo delo pri gradnji razdelilnika in daljnovoda dobro napredovalo, lahko upamo, da ne bo dolgo, ko bo tudi v naši vasi zasvetila prva električna luč.

H. Karel

Dolič na Goričkem

Planinsko kočjo »Tromejnica« je lani prevzela lovska družina Grad-Kuzma in jo obnovila. Koča je sedaj odprta ob sobotah in nedeljah; v teh dneh lahko dobijo izletniki tudi okrepčila.

Priporočljivo bi bilo, da bi se ljubitelji prirode in zimskega športa v prostem času malo bolj zanimali za to, včasih priljubljeno izletniško točko našega Goričkega, saj so tod lepi tereni za smučanje in sankanje. Tudi zveze za obisk so boljše, kot so bile včasih, saj vozi vsak dan avtobus od Murske Sobote do Kuzme in obratno.

B. Z.

Ob občnem zboru TVD „Partizan“ v Lendavi

Pred kratkim so tudi v lendavskem TVD »Partizane« ocenili svoje enoletno delo. Poleg lepega števila društvenih članov so se občnega zbora udeležili tudi zastopniki NK Nafta, JLA in TVD iz Polane.

Društvo šteje sedaj 560 članov, dobri dve tretjini je mladih. 12 oddelkov je redno telovadilo, se udeleževalo vseh okrajnih in sektorskih tekmovanj, na domačem telovadnem nastopu v počastitev občinskega praznika pa je sodelovalo 522 telovadcev. Ena skupina je nastopila tudi na Gimnastradi v Zagrebu, 90 telovadcev pa na festivalu telesne kulture v Ljubljani. Društvo je pridreglo 2 telovadni akademiji v Lendavi, 2 propagandni akademiji pa v Polani, kjer so pred kratkim z materialno pomočjo lendavskega »Partizana« ustanovili novo društvo, ki že mnogo obeta. Društveni odbor je bil zelo aktiven tudi pri urejanju materialnih razmer. Pred domom so uredili igrišče za odbojko, košarko in mali roketom z vsemi potrebnimi napravami, obnovili so tudi notranjost doma, tako da je sedaj prav prijetna za vsakega obiskovalca. Razen tega so uredili električno razsvetljavo na igrišču, na odru in v dvorani. Mladi društveni člani so pri urejanju igrišča opravili nad 2000 delovnih ur.

Društvo ima za letos prav tako lepe načrte. Pomnožili bodo število članov, pritegnili bodo predvsem mladino in ji dali v društvu možnosti za tako telesnovzgojno delovanje, kot ga sama želi. Letos 1. marca bodo privedli akademijo, na katero se že sedaj pridno pripravljajo, poleti pa bo spet večja telesnovzgojna manifestacija v okviru občinskega praznika. Potrebno pa bo tudi izpopolniti

rekvizite, dokončati oder, posaditi drevesa okrog igrišča in še marsikaj.

Na občnem zboru so se zahvalili za pomoč ObLO, Komunalni banki in nekaterim lendavskim podjetjem, po zboru pa je društvo za svoje člane priredilo družabni večer s plesom.

24 deklet na kuharskem tečaju v Ljutomeru

Ljutomerska kmetijsko-gospodarska šola, ki je najstarejša v Pomurju, je priredila pretekli teden praktični kuharski tečaj za dekleta tretjega letnika; ta tečaj je bil združen z zdravstvenim tečajem RK in izvenarmadne vzgoje za dekleta v domačem dijaškem domu. Tečaj je obiskovalo 24 deklet s kmetij, med njimi pa so bile tudi učence drugega in tretjega letnika domače vajejske šole. Vodstvo tečaja pa ne more razumeti staršev, ki niso poslali svojih hčera v to koristno vzgojno ustanovo.

Za kuharski tečaj so prinesla dekleta nekaj denarja in potrebnih živil. Tečaj je bil dobro pripravljen, slušateljice pa so se z velikim zanimanjem in disciplinirano učile pripravljati dobro in kalorično vsakdanjo

Agromom Emerik Siftar:

Zatiranje škodljivcev, boleznih in plevelov

Pšenica nima v naših krajih posebno nevarnih škodljivcev, ki bi nam povzročali posebno veliko škodo. Sovke, žitni brzec, strune itd. so splošni škodljivci, proti katerim se moramo boriti pri vseh kulturah, če bi se pojavili bolj množično. Omeniti moramo le poljske miši, ki nam lahko napravijo občutno škodo, če se močno razmnožijo. Akcijo za zatiranje poljskih miši so že sedaj usmerjale kmetijske zadruge. Zelimo pa, da bi to v prihodnosti opravljali še boljše in pravočasneje.

Med boleznimi je najbolj nevarna rja, ki lahko ogroža pridelke, če se pojavi zgodaj v mlečni zrelosti. Proti rji se borimo tako, da pač pridelujemo odporne sorte, drugih sredstev in načinov namreč nimamo, kvečjemu, da iztrebimo še preostali česnin, ki je še tu in tam.

Proti trdi sneti se borimo z razkuževanjem semen, proti prašni sneti pa tako, da uporabljamo zdravo — neokuženo seme. Bolezni pšenice v glavnem odстранjujemo z izmenjavo semen in z rajonizacijo sort.

Pomembnejša in tudi težja pa je borba proti plevelom, ki močno zmanjšujejo pridelek. O tem smo se lahko prepričali lani, ko je bilo ponekod toliko divje grašice, da nismo vedeli, kaj je glavni posevek. Videli smo tudi njive, ki niso dale več kot 300 do 500 kg pšenice na ha. Take njive smo lahko videli zlasti na peščenih tleh v soboški okolici. Poleg divje grašice so seveda škodljivi tudi ostali širokolistni

pleveli, ki pa jih zatiramo hkrati.

Proti plevelom se lahko borimo popolnoma uspešno, če jih škropimo s herbicidi, ki so že preizkušeni in učinkujejo odlično. Med naprednimi kmetovalci so že poznani in jih uporabljajo vedno v večji meri. Lani so individualni pridelovalci že poškrpili s herbicidi več sto ha žitnih posevkov.

Naloga kmetijske zadruga je, da preskrbi potrebno količino herbicidov in da ima dovolj škropilnic ali še boljše priključkov na traktor — škropilne agregate, s katerimi je mogoče hitreje in uspešneje opraviti to delo.

Spomladanska nega posevkov

V jeseni še tako uspeš posevek lahko trpi pozimi zaradi neugodnega vremena. Vplive slabega prezimljanja lahko popravimo s spomladanskimi agrotehničnimi ukrepi, ki so: valjanje po potrebi, branjenje in gnojenje na list z gnojili pa v vsakem primeru. Kdaj je treba uveljaviti kakšen ukrep in v kolikšni meri, je stvar prakse oziroma strokovnega vodstva. Dolžnost zadruga je, da posreduje strokovne nasvete, nabavi potrebno število valjarjev, mrežastih bran in preskrbijo zadosti umetnih gnojil.

(Konec sledi)

Gasilski dom v Krogu?

Na letnem občnem zboru SZDL v Krogu so ugotovili, da vas lepo napreduje. Na zboru je bilo veliko vaščanov, med njimi tudi precej žen in mladine.

Na zboru so se pogovorili, kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi vas dobila gasilski ali združinski dom, v katerem bi imele svoje prostore tudi množične organizacije. — Pavšalno plačevanje skočnine ne bi smelo priti v poštev pri umetnem osemenjevanju. — ProstoVOLjno gasilsko društvo je lani spregledalo pomemben dogodek — 50-letnico svojega delovanja. — Člani SZDL so predlagali, naj bi zgradili gasilski dom, vprašanje pa je, kje bi dobili denar.

Morda bi ne bilo napačno, da bi po vzgledu Brezovčanov, ki so si zgradili gasilski dom v glavnem z dobikom »Borovega gostüvanja«, razmislili o taki prireditvi tudi v Krogu, saj jim ne manjka mladine, ki bi rada sodelovala. Za začetek gradnje pa so vaščani pripravljene tudi sami nekaj primakniti, zato bi že lahko letos začeli graditi tako potreben gasilski dom.

Sodelovanje krajevnega odbora je dobro, saj je pobudnik gradnje gasilskega doma. Tudi mladina ne stoji ob strani, saj pripravlja igro, ki jo bo verjetno uprizorila v kratkem.

Trije traktorji v Ratkovcih

Kmetijska zadruga v Ratkovcih je na dobrem glasu, saj skrbijo za napredek kmetijstva. Lani so kupili nov traktor »Zadragar«, letos pa nameravajo kupiti še dva: »Ferguson« in »Zeto«.

Nameravajo pa zgraditi tudi velika skladišča in garažo. I. K.

Zdravstveni tečaj v Turnišču

Stiriinideset deklet iz Turnišča, Renkovec, Nedelice in Gomilice je uspešno opravilo tečaj RK v Turnišču. Obisk je bil zelo dober, posebno so se za tečaj zanimala gomilska dekleta in ga tudi 100-odstotno obiskovala, čeprav so morala vsakokrat prehoditi 6 km.

Tečajnice so se zanimale za vse predmete, najbolj pa za temo »O

sredstva, kajti učence same ne zmorejo vsega. KGS se take pomoči doslej ni dobila, vendar pa ji je obljubljena. Vsekakor pa bomo morali za vzgojo naprednega kmetijskega in združinskega kadra žrtvovati precej več sredstev. V. P.

Iz prekmurskih Križevcev

Pred kratkim so gasilci v Križevcih v Prekmurju sklenili, da bodo letos 16. februarja priredili »Borovo gostüvanje«. Izvoljen je bil poseben pripravljalski odbor, pri »Borovem gostüvanju« pa bo sodelovala vsa vas. Cisti dobiček je namenjen za gradnjo gasilskega doma.

Ze več let so vaščani hoteli »Borovo gostüvanje«, vendar niso imeli te pravice, letos pa se ne bo nihče poročil in tako bodo svojo zamisel uresničili in na najlažji način prišli do večjih finančnih sredstev za gasilski dom, ki ga nameravajo postaviti še letos. Ves potek gostüvanja bo snemal »Triglav-film«.

V Križevcih pa mladina redno prihaja v kmetijsko-gospodarsko šolo. Ponek se je začel novembra in bo

zaključen že pred spomladanskim delom. Solo obiskuje 20 mladincev in mladink.

Vaščani v zadnjem času mnogo razpravljajo o ureditvi združinske dvorane. Zdržinski dom še vedno ni povsem izkoriščen. Tudi združinska dvorana, ki bi lahko služila za kulturne prireditve in razne sestanke, je v vasi nujno potrebna. Posebno pa se je potreba po dvorani pokazala sedaj, ko napeljujejo daljnovod, saj bi lahko služila tudi za kino. Zdržinski dom pa bi bilo potrebno tudi ometati, urediti zunanjo fasado in opremiti notranje prostore, ki še niso izkoriščeni.

Mladina v Križevcih je tudi zelo aktivna. Letos je začela študirati

igrice, z njimi pa namerava tudi gostovati. Z večjimi odrskimi deli še mladina ne more tako dolgo začeti, dokler ne bo imela dvorane, odra in vsaj nekaj denarnih sredstev za najnujnejše potrebe.

Tudi elektrifikacija dobro napreduje. Transformator je že postavljen v surovem stanju, prav tako so že postavljeni tudi drogovi. Po hišah opravljajo inštalacijska dela in tudi omrežje bo začelo delovati v najkrajšem času. Vaščani pomagajo s prostovoljnimi delom, nekaj pa je tudi takih, ki zavirajo delo in bi raje svetili s petrolejkami, kakor pa pomagali.

Ljutomerski GOSPODARSKI DROBIŽ

Pri ljutomerskih podjetjih »Zica« in »Konfekcija« imajo še vedno težave glede prostorov. Pri »Zici« računajo, da bodo že letos združili vse obrate na primernem prostoru, dočim bodo pri »Konfekciji« poskušali pridobiti še nekaj prostorov v dosedanjem posloplju.

Tudi pri ljutomerskem »Mlekoprometu« pripravljajo načrte za razširitev podjetja. Najbolj pogrešajo primerno skladišče, pa tudi stroji so večinoma zastareli.

Pri »Agrotehnik« v Ljutomeru izdelujejo zadnje čase največ traktorske prikolice v kooperaciji s TAM. Imajo pa na zalogi za okrog 4 milijonov dinarjev »okopalnikov«, ki jih je naročila »Agrotehnik« Ljubljana.

Svet za blagovni promet v Ljutomeru je sklenil na eni izmed zadnjih sej, da bodo uredili v Ljutomeru trgovino z zelenjavo. Lokal za to trgovino bo v Prešernovi ulici.

Svet za kmetijstvo je na nedavni seji zvišal skočnino od dosedanjih 500 na 600 dinarjev. Zvišanje utemeljuje s tem, da je bila dosedanja

ZIMSKI

Klavnicca »Simentalka« v Ljutomeru ima poseben problem glede nedograjenega obrata. Manjkajo predvsem hladilne naprave, zmrzovalnice in stroji za predelovanje mesa. Pri tem podjetju še ni ugotovljeno, kako bi bila razširitev obrata najbolj do- nosna.

skočnina pičila in so imeli živinorejski odseki pri kmetijskih zadrugah zgubo pri oskrbi bikov. Prav tako so na tej seji predlagali, naj bi zaprosil ObLO pri OZZ za nekaj sredstev iz skladov likvidiranih KDZ. Ta sredstva bi porabili za nakup avtomobila za potrebe osemenjevalne službe.

MOTIV

Poroke, rojstva in smrti od 25. januarja do 1. februarja 1958.

Poročili so se: Franc Drvarič, sodnijski uslužbenec in Irma Balaško, oboja iz M. Sobote; Stefan Križan, zidar iz Kroga in Antonija Horvat, delavka iz M. Sobote ter Alojz Lukač, sofer in Marija Cergoli, oboja iz Bakovec.

Rodile so: Marija Hozjan iz Crensovec, dečka; Marija Meolic iz Murske Sobote, dečka; Rozina Kelenc iz Velike Polane, dečka; Kristina Titan iz M. Sobote, dečka; Matilda Matjašec iz Lipe, deklico; Marija Oslaj iz M. Sobote, deklico; Janja Vuk iz Lendavskih gor, deklico; Marija Pajčič iz Kroga, deklico; Jolanka Klemet iz Mačkovec, dečka; Slavka Pljevski iz M. Sobote, dečka; Irma Flegar iz Gradišča, dečka; Sonja Korošak iz Ljutomer, deklico; Dragica Podlessek iz Andrejce, dečka; Marija Graj iz Dolgovaških gor, dečka in Terezija Lukač iz Bakovec, dečka.

Umrli so: Pavla Fink iz M. Sobote, stara 86 let; Nikolaj Vrban, kovač iz M. Sobote, star 77 let; Stefan Zorko iz Doma onemoglih v Rakičanu, star 60 let in Karolina Trokšar iz Predanovec, stara 52 let.

NESREČE IN NEZGODE

Kolesar je zavozil v 11-letnega gluhonega Mirka Antolina iz Odranec, ki je padel in si zlomil levo nogo v gležnju.

Smučal se je in padel 15-letni Zlatko Vertič od Grada in si zlomil levo nogo.

Sankal se je in se zaletel v drevo 16-letni Franc Vrbljak iz Gornje Radgone ter si zlomil desno nogo nad kolonom.

Koleno si je močno poškodoval 15-letni Peter Žalik, dijak iz Murske Sobote, ko je padel pri smučanju. Z vrela vodo se je polila po obrazu in dobila hude opekline 35-letna Berta Novak iz M. Sobote. Voda ji je brizgnila tudi v oči, a poškodbe verjetno niso prehude.

S kolesom se je peljal in padel 33-letni Jožef Sukič, klubčar iz M. Sobote in si zlomil desno nogo v gležnju.

Pri trčenju kamiona z džipom je dobil 22-letni vojak Milan Stojčič iz Lendave pretres možganov.

Padel je in si zlomil desno nogo v gležnju Franc Repič, oskrbovavec v Domu onemoglih v Rakičanu.

Z vrela vodo se je polila Jožica Puhar iz Ivanjev in dobila hude opekline na levi nogi.

Videm ob Ščavnici

Petdesetletnico svojega življenja je pred dnevi praznoval delavni in vsepovsod priljubljeni cestar in posestnik Jože Čuš iz Zenika.

V mladosti se je posvetil zidarskemu poklicu, pozneje pa je postal cestar. Svojo službo opravlja zelo vestno. Vzorno pa obdeluje tudi svoje posestvo in je znan predvsem kot dober sadjar. Vsa leta po osvoboditvi aktivno sodeluje v ljudski oblasti in množičnih organizacijah. Kot predsednik komisije za varstvo zgodovinskih starin in znamenitosti je tudi zelo marljiv in je že posedoval mnogo važnih podatkov muzejskim ustanovam.

Zelimo mu, da bi še ostal mnoga leta čil in zdrav.

V najlepših moških letih je nenadoma umrl vzoren kmet, vinogradnik in sadjar Alojz Klobas iz Brezja. Med ljudstvom je bil zelo priljubljen, o čemer smo se lahko prepričali tudi na njegovi zadnji poti. Zadnje dve leti je bil predsednik krajevne odbora, predsednik vaškega odbora RK, večletni odbornik KZ itd. Skrbel je zlasti za ceste in njegova zasluga je, da smo uredili tudi vaško pokopališče. Bil je tudi dober sosed in svetovalec, ki je rad posedoval svoje izkušnje, ki si jih je pridobil v svojem vzorno urejenem vinogradu in sadnem vrtu, tudi drugim. Kot dobrega človeka ga bomo močno pogrešali.

Dragi Lujz, počivaj v miru!

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Kocljeva ulica številka 7 — Telefon 53. Uprava in oglašni oddelki: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročniški oddelki: Stefana Kovača 16 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tekoči račun pri Komunalni banki. M. Sobota, št. 64-KB-1-2-365 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

OKRAJNA GASILSKA ZVEZA v M. Soboti obvešča

Vključevanje mladine v gasilstvo:

Na občnih zborih gasilskih društev in občinskih gasilskih zvez — ugotavljajo, da deluje v gasilski organizaciji vse premalo mladine. Menimo, da morajo temu vprašanju upravni odbori, posebej pa referenti za mladino in ženske, posvetiti v bodoče več skrb. Dolžnost slehernega državljanja je, da sodeluje pri čuvanju ljudskega premoženja zlasti v preventivni službi. Prav tu naj v izdatni meri pomaga mladina. Statistika prikazuje, da je veliko naše mladine izven vseh organizacij, zato je naša dolžnost, da jo z vso skrbjo in čutom odgovornosti vključujemo v naše vrste. Zeleli bi, da v tem smislu društva in občinske zveze napovedo tekmovanje drug drugemu.

Naloga gasilcev pri zborih volivcev in volitvah:

Da bi bodoči zbori volivcev in politična zborovanja razgibala in pritegnila slehernega državljanja, je naloga naše organizacije, da z doslednim prepričevanjem onih sovaščanov, ki v podobnih političnih akcijah niso aktivni ali pa celo stojijo ob strani, pritegnejo slednje k sodelovanju in tako zagotovijo čim boljši uspeh na bodočih volitvah. Naša želja je, da se gasilska organizacija najbolje izkaže tudi pri bližnjih volitvah v zvezno in republiško skupščino.

Iz pisarne OGS

CANKOVA

Na zadnjem sestanku Ljudske mladine na Cankovi je predsednik aktivna poročal o kongresu LMJ. Prisoten je bil tudi član upravnega odbora Počitniške zveze iz M. Sobote tov. Sukič, ki je dejal, da so na Cankovi vsi pogoji za ustanovitev te organizacije. Njegov predlog je mladina sprejela in bodo v kratkem sklicali ustanovni občni zbor.

V Ljutomeru tudi 30-metrski skoki?

Predzadnjo in zadnjo nedeljo so v Ljutomeru priredili pionirske smučarske tekme, ki so bile tik nad mestom. Prvo nedeljo so bile snežne razmere za pravilen smuk še dokaj slabe, ker je zapadlo komaj 15 cm snega na mokro podlago. Pionirji pa so kljub temu z velikim veseljem pograbilo za smuči in začeli trenirati po Jurševki in Kamenščaku. Starejši mladinci s Kamenščaka so pripravili eno največjih pomurskih skakalnic, tako da bodo letos lahko skakali tudi do 30 metrov. Ze v lanskim zimski so skakali do 22 metrov. Do te znamenje se je povzpeli Mirko Prelog. Letos pa hočejo še prekoračiti lanske uspehe.

Mali pionirji prvo nedeljo še niso tekmovali, pač pa so navijali za starejše in objubili, da bodo v kratkem tudi oni poskusili.

Smučarski teki pionirjev od 12 do 14 let:

V smučarskem teku po gozdnem terenu z višinsko razliko 25 metrov je na progi 800 metrov tekmovalo 8 pionirjev. Vrstni red: 1. Karl Žižek, 5,40 min., 2. Konrad Pučko, 5,40 min., 3. Ivo Pušenjak, 5,50 min., 4. Albert Kolbl, 6 min. itd.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 7. do 16. februarja

Nekako do 13. febr. nestalno vreme s pogostimi padavinami, zlasti po 10. februarju pričakujemo snežne zamete. Tudi temperatura se bo močno spreminjala in celo možne so kratkotrajne odjuge. Po 10. februarju splošni močan padec temperature, ki bo prešel v hud mraz.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 9. februarja 1958.

Dr. Borovšak Miloš, stanuje v Kolodvorski ulici — novi blok. Ordinira v splošni ambulanti od 8. do 12. ure, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

TEDENSKA NOČNA DEŽURNA SLUŽBA

od 10. do 16. februarja 1958.

Dr. Jan Sedlaček, stanuje v Trubarjevem drevoredu.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI

od 27. januarja do 1. febr. 1958. Katarina Matjašec iz Lipe, drugi: Stefan Bratkovič iz Hotize, Jožefa Brišar iz Globoke, Jože Levčič iz Strigove, Anton Sodec iz Koprive, Marija Pukšič iz Veščice pri Ljutomeru, Elizabeta Ozvatič iz Pordasinec; Verona Donša, Marija Pivar, Ana Žalig, Matilda Jerelič, Franc Topolovec, Marija Skalič, Ana Sobčan, Verona Skalič, Terezija Casar, Marija Pal, Marija Sobčan, Marija Horvat, Franc Zver, Matija Tkalec in Marija Zdravec, vsi iz Lipe.

STANOVANJSKA SKUPNOST v Murski Soboti

obvešča prebivalstvo, da je s 1. februar. začel poslovati

»KRPALNI SERVIS«

Krpalni servis posluje v prostorih »Sivalnega servisa«, Titova c. 25, (stara osnovna šola). Krpanje perila in ostale usluge opravlja tudi doma.

Gasilci v G. Radgoni se že dalj časa potegujejo za nov gasilski avto, to še predvsem sedaj, ko bodo morali dati starejši v popravilo. Radgonski gasilci upravičeno pričakujejo pomoč od koderkoli, saj ne zmorejo toliko sredstev, da bi kupili avto sami.

KUZMA

V ponedeljek, 15. januarja se je pripetila smrtna nesreča, katere žrtev je bil Rudolf Bunderla iz Kuzme. Ponesrečeni je še z dvema tovarišema trebil v gozdu borova drevesa. Ko so drevo izpodkopali, so ga tudi hoteli podreti s pomočjo vrvi, pa se jim to ni posrečilo; pri malici je za pihal močan veter in vrvel drevo na tla. Konec drevesne krošnje je zadel Bunderla v glavo in ga na mestu ubil.

Kako spoštovan in priljubljen je bil pokojni delavec, ki je gradil širom po Sloveniji, saj je bil zaposlen pri podjetju »Hudournike« v Ljubljani, je pokazal tudi njegov pogreb, saj ga je na zadnji poti spremljala velika množica ljudi. Pokojni zapušča ženo in tri male otroke.

Naše gasilsko društvo si je po dolgem prizadevanju nabavilo motorno brizgalno z dolgimi cevmi in potrebnimi sesalnimi napravami. To je vsekakor velika pridobitev za kraj.

B. Z.

GASILSKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI

vabi vse 15. februarja 1958 na TRADICIONALNO VESELICO v prostorih „Zvezda“ v Murski Soboti. Začetek ob 20. uri

ZAHVALA

Za vse izraze sožalja, ki smo jih sprejeli ob smrti naše ljube mamice, žene in babice

MARIJE BABIČ, roj. Lipovec

za spremstvo, poklonjene vence, č. g. patru, organistu Petru Potočniku za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki ste ji v boleznih lajšali grozno trpljenje — prisrčna hvala.

Družine: Babič, Seruga, Pal in Stampar.

TEDENSKI KOLEDAR

Nedelja, 9. febr. — Polona Podeljek, 10. febr. — Dušana Terek, 11. febr. — Zvezdica Sreda, 12. febr. — Damijan Cetrtek, 13. febr. — Katarina Petek, 14. febr. — Valentin Sobota, 15. febr. — Vesela

KINO

MURSKA SOBOTA — od 7.—9. februarja 1958 ameriški barvni film: »Rapsodija«; od 11.—13. februarja ameriški film: »Velika ura«.

GOR. RADGONA — od 8.—9. febr. ameriški barvni film: »Njena pesem«; od 12.—13. febr. jugoslovanski film: »Tuja zemlja«.

SLATINA RADENCI — od 8.—9. februarja francoski barvni film: »Lukrecija Borgiaci«; 13. februarja ameriški film: »Zeli me«.

LENDAVA — od 7.—9. febr. sovjetski film: »Novoletni ples«; od 11. do 12. febr. jugoslovanski film: »Ni bilo zastoj«.

BELTINCI — 8. in 9. febr. italijanski film: »On in 7 tatev«.

ČEPINCI — 9. februarja jugoslovanski film: »Trenutki odločitve«.

VERZEJ — 8. in 9. februarja ameriški barvni film: »Borba v vsemirju«; 13. febr. italijanski film: »Figaro«.

TURNISCE — 8. in 9. febr. italijanski film: »Tri prepovedane zgodbe«.

MALI OGLASI

NOVO KUHINJSKO IN SOBNO MI-ZO IN 2 STOLA, ugodno prodam. Stiber, Lendavska c. 10. IV. nad. (blok), Murska Sobota.

5 HA POSESTVA vseh kultur z vinogradom in inventarjem ali brez, z gospodarskim poslopjem, ki je v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Posstvo leži ob glavni cesti v bližini Maribora. Franc Kranjc, Spodnja Voličina št. 83, p. Voličina v Slovenskih goricah.

M-92

»MOŽ Z NEVARNIM SMEHLJAJEM«

— kriminalni roman znanega angl. pisatelja Edgara Wallaceja je izšel v Obmurski založbi v M. Soboti. Dobite ga v naročniškem oddelku Pomurskega vestnika v M. Soboti, Stefana Kovača ulica ter v vseh knjigar-nah in kioskih!

SPREJMEMO v stalno in sezonsko zaposlitev 3 družine s tremi do šestimi delovnimi močmi za sezonsko delo, tudi samce, ki dobijo skupno stanovanje. Družine dobijo družinsko stanovanje. Plača po tarifnem pravilniku. Pisemne vloge z navedbo dosežanj zaposlitve pošljite na naslov: Kmetijsko gospodarstvo Radvanje, Streliška 150, Maribor.

M-75

GRADBENO PARCELO v Ljutomeru ob Ormoški cesti ugodno prodam. Franc Senčar, Ljutomer, Ormoška cesta 31.

M-93

HISO z gospodarskim poslopjem, travnik, sadovnjak in vrt v okolici Ljutomer, ob glavni cesti, primerno za obrtnika, prodam. Informacije v Ljutomeru, Ormoška c. 33.

M-94

SODARSKEGA VAJENCA sprejemam takoj. Alojz Hajdinjak, sodar, Jurij, p. Rogoševci.

M-95

HISO v Cankovi prodam. Naslov v upravi lista.

M-96

MLINSKO OPREMO — dva mlinska valja in ostala notranja oprema — za manjši mlin prodam. Franjo Gregorinčič, Trate 1, G. Radgona.

M-97

OPREMLJENO SOBO za takoj iščem. Naslov v upravi lista.

M-98

MOTORNO KOLO s prikolico, 350 ccm, prodam, morebiti zamenjam za lažjega. Bratonce, št. 150, pošta Beltinci.

M-99

ENONADSTROPNO HISO s posestvom v skupni izmeri 2,97 ha in gospodarskimi poslopiji, prodam. Vse leži 10 km od Maribora, tik ob glavni cesti, avtobusni postaji, šoli, pošti in trgovini. Vsa natančnejša pojasnila glede cene in lege dobite pri Mihaelu Soštariču v Verzeju.

M-100

ENOSTANOVANJSKO NOVO HISO z lepim vrtom v Mariboru, prodam. Marija Sakelšek, šivilja — Ruška cesta 89.

M-106

OPOZORILO. Podpisani, Koloman Vljaz, Zenkovec 23, že drugič opozarjam vse tiste, ki so širili in širijo, obrekujejo moje stanje, se vmešavajo v moje družinske razmere, da se bodo zagovarjali na sodišču. Če sem pa komu kdaj ostal kaj dolžan, naj se mi javijo z dokazili.

M-107

— Le lepo počasi... Morda bi bilo prav, če ne bi bili tako radovedni. Ze tako veste dovolj o meni!

Razdražen sem ji odvrnil:

— Kdo ste vi? Odgovorite!

— Ne bom vam povedala! — In z ironično grimaso mi je gledala v obraz. Zabavalo jo je, ker me je razjezila. Bila je zelo ljubka.

— Veste kaj? — sem dejal, ko sem jo dolgo časa razburjen gledal. — Imam predlog. Ne potujte v Koložvar, ampak izstopite z menoj v Peterfalvi. Živim sam, le neka stara žena pazi na hišo. Tudi sam že leto dni nisem bil doma. V hiši ni žive duše. Bodite moj gost. V jutranjih urah bova jezdira v okolico, ob popoldnevi pa greva na sprehod, na lov. Služinčadi bom rekel, da ste mi žena.

— Kako da ne!, — je vzkliknila. Tudi oči so ji zableščale.

— Nočete?

Odkimala je.

— Vsako jutro dobite kavo z bivoltim mlekom.

Zopet je odkimala.

— Zakaj nočete?

— Tako, Zato!

Nervozno si je nameščala pajčolan in me kradoma opazovala. Nasmehnil sem se.

— Zakaj se smejete?

— Zato, ker zdaj jaz vidim v vašo dušo. Radi bi šli z menoj, le da tega ne upate priznati.

Ni odgovorila. Gledala je skozi okno. Tudi sam sem storil tako. Ta trenutek se mi je zdelo, da oba gledava nazaj na najino odhajajoče življenje. Čutila sva, kako trenutki najinega življenja bežijo mimo naju, kakor telefonski drogovci, ki se pomikajo mimo oken. In takrat — ob misli, da je vse minljivo se mi je srce ogrelo za to neznano črnolasko. Morda so tudi njene misli in občutja bila enaka mojim.

— Joža, — sem dejal nekoliko žalostno — pojdite z menoj! Vi bežite pred nečim ali pred nekom. Tudi jaz bežim. Pojdite za dan, dva z menoj. Odpočijva si nekoliko. Potem beživa dalje. Vi na desno, jaz na levo.

Zdaj že ni več odkimavala z glavo. Toda še vedno mi ni odgovorila.

Vlak je prodorno zapiskal in sprevodnik je pomolil glavo skozi vrata:

— Peterfalva pride!

Kot bi dejal: novo življenje pride.

Joža še vedno ni odgovorila.

Prispela sva in edini nosač v Peterfalvi, ki je bil hkrati tudi izvošček, je stopil v oddelek. Pogledal je na kovčke:

— Vseh pet? — je vprašal.

— Da — sem pokimal.

Cez dve minuti sva že sedela v udobnem vozu, ki ga je najemnik poslal po mene. Joža mi je med potjo segla pod pazduho.

— Kako čudno... — je šepetala.

— Cetejevi bom dejal, da ste mi žena.

— Kdo je ta Cetejeva.

— Služabnica. Ljubila in spoštovala vas bo. Stara žena je že štirideset let pri nas. Razen mene nima nikogar.

Joža se je ponižno stisnila k meni. Molče sva se peljala dalje.

Takrat sem se nečesa spomnil. Da ne misli ta tuja dama, da jo bom morda res poročil? Niti za minuto ne bi hotel, da se preda tej misli.

— Ostali boste, dokler se boste dobro počutili. Potem bova vrnila drug drugemu svobodo...

S priprtimi očmi je prikimala, da se strinja. Toda jaz sem v trenutku, ko sem skozi redek akacijev gozdiček zagledal daleč pred nama svojo rojstno hišo, kako sama, z gosposko nadustostjo stoji sredi pustinje, zopet postal nekdanji mladenič. Spomnil sem se minulih sanj in dolgih ur, ki sem jih po očetovi smrti prebil v samotnih sobanah.

Kljubovalnost, odločna volja, da bom postal velik človek. Zdaj sem se ponovno videl: oster, možat profil svojega obraza, svojo vitko, visoko postavo in oblast svojih temnoplavih oči. Nadata in zakrknjena generalova hči mi je prvi večer ponudila svoje ustnice v poljub. Ta tuja žena gre z menoj, kot bi bil njen gospodar. Edit mi je vzela samozaupanje in uničila vero v samega sebe. Toda zdaj jo bom pozabil in se z novim prepričanjem zagnal v življenje. Rojen sem za visokega gospoda, pred katerim ljudje strahoma odpirajo vrata.

Voz je škripaje zavil na peščeno dvorišče. Pred hišo sva se ustavila. Okna na beli verandi so bila zaprta.

Joža je vzkliknila od presenečenja:

— Kako je tu vse lepo!

Hiša in vrt sta bila zares lepa. V zlatilu jesenskega sonca so se temnozeleno dvigale visoke smreke, cvetne grede so se prepletale v svetloplavih in belih rožnatih barvah; živordeča opeka verande, belo prepleksane stene — vse to je bilo zelo slikovito. V dvorišču je z obeh strani bilo slišati divje pasje lajanje, nad streho pa plahutanje globljih kril. Za peštansko uho in oko je to nekaj nenavadnega.

Stara Cetejeva je mahaje z rokami stopicala navzdol po stopnicah. Če ji ne bi bil prepričan, bi mi poljubila roko. Joži sem pomagal z voza, med tem pa me je zvesta starka preplašeno prišla za rokav:

— Jezus, da ni morda...?

— Res je. Moja žena. Včeraj sva se poročila.

Stara ženica je vzkliknila in skoraj da ni zajokala od srčce. Poljubljala je Jožine roke in obleko. Joža se je smehljala, toda videl sem, da ji je nekakšna žalost hušnila preko obraza.

Pogledal sem na urvo. Bilo je ob enih. Z Jožo sva se preoblekla. Ker sem prvi končal z oblačenjem, sem med tem, ko sem čakal na njo, stopil skozi hladne, polmračne sobe. Iz vsakega kotička je gledalo moje nekdanje življenje. Zdaj sem čutil, da je Edit zelo, zelo daleč. Z mrznojo sem mislil na njo.

Ko je stara Cetejeva vstopila, sem ji zabičal:

— Ne smete nikomur povedati, da sem se vrnil in da sem oženjen. Ne želim, da me motijo. Rad bi bil sam.

Starka je pomahala z roko, da razume. S predpasnikom je brisala Jožin kovček, ki je stal v sobi.

— Mora biti gosposkega rodu — je dejala in vsa prevzeta občudovala velik kovček iz svinjske kože.

— Da —, sem dejal, ne da bi bil pomislil, kaj me je vprašala. Misli so mi blodile drugod.

Cez nekaj minut se je prikazala tudi Joža. Zelo ljubko, poletno je bila oblečena. Imela je krilo s črnobelimi progami in ozke, rumene francoske čevlje. Sleherni kos njene obleke je bil izredno okusno izbra. Med kosilom sem videl, da je nekoliko v zadregi, zato sem jo kasneje vprašal:

— Ne bi malo legli?

OBSOJENI HEROJI

Zgodilo se je 6. avgusta 1945 . . .

Tega dne je visoko nad oblaki letelo proti Japonski osamljeno letalo. Njegov trup se je srebrnkasto bleščal v sončni svetlobi. To je bila letelca trdnjava, po vsem svetu znani štirimotorni bombnik iz druge svetovne vojne. Ko je letalo priletelo nad to otoško državo, nad katero je že mesece in mesece lebdela senca poraza, je odvrlo skrivnostni tovor, potem pa spremenilo smer in odhitelo v oporišče. Protiletalski topovi so molčali. Letalo je brez žrtev opravilo svojo posebno misijo.

Ko so odvrgli skrivnostni tovor, je bila posadka bombnika nenavadno vznemirjena. Vsi so napeto opazovali pot valjaste ga predmeta, na katerem je bilo pritrjeno padalo, da bi zadr-

močne svetlobe. »Uspelo je,« je vzkliknil nekdo od posadke. Na obzorju, tam, kjer se je začelo japonsko kopno, se je dvigal v zrak velikanski ognjeni oblak . . .

Zvečer istega dne je ameriško vrhovno poveljstvo sporočilo, da je neka letelca trdnjava vrgla na japonsko mesto Hirošimo prvo atomsko bombo. Svet je obnemel: bomba je imela moč 20 milijonov kilogramov trinitrotoluola.

Nekaj mesecev kasneje je domovina odlikovala herojskega pilota, ki je skoraj popolnoma uničil sovražno mesto. Claude Eaterley je dobil visoko odlikovanje za hrabrost.

Enajst let kasneje . . .

Leta 1956 je tekšaška polici-

mesto njega je govoril njegov advokat: »Claude Eaterley, pilot, ki je vrgel prvo atomsko bombo, ni duševno uravnovešen. Atomsko bomba ni uničila samo nekaj desetstisočev prebivalcev Hirošime, marveč tudi dušo tistega, ki jo je vrgel.«

Sodnik je poslušal poročilo psihiatra. Robert Elroy, znani specialist za duševne bolezni, je izjavil, da je Claude Eaterley žrtev kompleksa krivde. Dejstvo, da je vrgel bombo, ki je povzročila največji pokol v zgodovini človeštva, je zapustilo v njem neozdravljivo rano. Domovina ga je proglasila sicer za junaka, toda zavesti, da je krvnik desetstisočev ljudi, mu ni mogla izbrisati. Zdravnik je rekel, da se je Eaterley že 1950 zdravil v njegovi kliniki in da je že tedaj poskušal samomor.

Pilota, ki je bil samo majhen vzvod in strahotnem vojnem stroju, preganjajo sence pobitih ljudi. Ali so morda te sence potrkale tudi na vrata tistih, ki so ta stroj spustili v gibanje?

Pogled v sodobno ameriško trgovino, ki ji pravijo »Supermarket« in je urejena po načelu »Postrezi si sami«.

Hirošima 1945 — to je ostalo od mesta, ko je Claude Eaterley pritisnil na gumb in odvrgl atomsko bombo.

ževalo padec nenavadnega tovara. Čez nekaj sekund, ko je bil bombnik okoli 10 kilometrov vstran od kraja, kjer so spustili predmet s padalom, se je notranjost letala zašvetila od

ja aretirala tatu, ki je poskušal oropati dve pošti. Policijski inšpektor je bil zaprepaščen, ko je spoznal, da je tat — junak Hirošime. Na sodni obravnavi je obsojeni uporno molčal. Na-

Prvi človek v vsemirju?

Sovjetski znanstveniki niso potrdili niti zanikali vesti nekaterih tujih agencij, da so v SZ izstrelili z raketo človeka 300 kilometrov visoko in da se je srečno spustil nazaj na zemljo.

Ni minilo niti teden dni od Novega leta, ko so največje svetovne časopisne agencije prinesle vest, da so sovjetski znanstveniki izstrelili z raketo prvega človeka 300 kilometrov v zrak in da se je ta vrnil nepoškodovan s padalom na zemljo. Ta vest ni bila niti potrjena niti demantirana. Če je to res, bi to bil prvi korak človeka v vsemirju. Čeprav je v teh višinah sicer še ozračje, pa je že tako redko, da vladajo tam že vse-mirski pogoji.

Znanstveniki vsega sveta še vedno ugibajo, ali je vest o polletu prvega človeka na višino 300 km resnična. Če je, potem to vsiljuje znanosti mnogo novih vprašanj. Kako je bil oblečen ta človek? Ali je imel posebno vse-mirsko obleko z aparati, ki so uravnavali tlak in go-

potrdili niti zanikali vesti nekaterih tujih agencij, da so v SZ izstrelili z raketo človeka 300 kilometrov visoko in da se je srečno spustil nazaj na zemljo.

reli zrak? Kako se je vrnil na zemljo? Znanstveniki najbolj nagibajo k domnevi, da se je raketa potem, ko ji je zmanjkalo goriva spuščala v velikem lo-ku. Na določeni višini je posebni mehanizem odvrgl kabino s pilotom in odprlo se je padalo, ki je ublažilo padec proti zemlji. Mnogo niže pa je pilot izskočil iz kabine in se vrnil na zemljo. Nekateri znanstveniki pa dvomijo, da je prišel živ na zemljo. Na vsa ta vprašanja za sedaj še ni mogoče odgovoriti. Eno pa je jasno: v sklopu človekovih načrtov, da prodre v vsemirje in do drugih planetov, so taki eksperimenti neizogibni. Neizogibne pa so tudi žrtve, prav tako kot so bile neizogibne takrat, ko je človek osvajal najvišje gore ali pa ledena prostranstva Arktike in Antarktike!

SMRT JE STALA ZA KIRURGOVIM HRBTOM

V švicarskem mestu Montreille so doživeli nedažno operacijo, katere ne bodo pozabili. Tri ure in četrť je stal kirurg Francois Audie za operacijsko mizo in operiral 14-letno deklico, ki je imela tumor na možganih. Le malo bi se našlo kirurgov, ki bi si upali izvršiti tako operacijo, kajti tumor je bil na najbolj občutljivem mestu možganov.

V operacijski dvorani je vladala grobna tišina. Kirurg je videl samo malo bolnico. Vsi ostali pa so gledali samo kirurga. Vedeli so, da ne gre samo za dekličino življenje; temveč tudi za življenje kirurga. Za njegovim hrbtom je stala smrt.

Po treh urah in četrť je bilo otrokovo življenje rešeno. V tem trenutku pa se je kirurg zrušil na tla. Bil je mrtev.

18. februarja 1957 je Audie priredil v svojem domu večerjo za najboljše prijatelje. Ko je zavladovalo najboljše razpolože-

LONDON SE MODERNIZIRA
Nedavno je londonski župan naročil pri neki londonski tordki nov pečat. Bil je že čas, saj so sedanji pečat uporabljali že od leta 1219!

KRATKO IN JASNO
V nekem pariškem dnevniku je bil objavljen naslednji oglas: »Sotor za dve osebi, skraj nov, le enkrat uporabljen, namjam za otroški voziček«.

nje, je vstal in povedal tole: »Dragi prijatelji, moral vas bom zapustiti za vselej. Sam sem postavil diagnozo. Če bom od danes dalje mirno ležal v postelji, bom živel še dve leti. Danes sem poslednjič v družbi z vami.«

Te besede so bile težka resnica. Izkušeni zdravnik je dobro poznal svojo strašno bolezen: rak na hrbtnici. Najbolj znani specialisti so mu potrdili diagnozo.

Drugi dan je kirurg šel še poslednjič v kliniko, potem pa legel v posteljo, iz katere se je dvignil samo še enkrat, da bi operiral 14-letno deklico. Prijatelji so mu skušali pomagati na vse načine. Priporočili so mu najnovejše zdravilo »R 825«, ki so ga pred kratkim odkrili v Belgiji in ki naj bi bilo učinkovito. Dr. Audie je pristal, da bo preizkusil novo zdravilo na sebi.

Potem pa so prišli k njemu obupani starši nekega bolnega dekletca, ki mu noben zdravnik ni mogel več pomagati. Tumorji na možganih so pri otrocih zelo redki in nihče si ni upal operirati. Ko je dr. Audie videl rentgenske posnetke, je sklenil, da bo operiral. Kljub opozorilom prijateljev je vstal in se začel nazlic strašnim bolečinam pripravljati na operacijo, ki smo jo opisali ob začetku. Še poslednjič je rešil svojemu pacientu življenje, toda izgubil je svoje.

ENAKOPRAVNOST ŽENA V TUNISU

Ena največjih težav, s katerimi se mora boriti mlada tuniška država, je zapostavljenost

žensk. Tam je še vedno v navadi mnogoženstvo in odvajanje žensk od javnega življenja. To se kaže tudi v oblačenju. Čeprav žive v vroči Afriki, so tam ženske zavite od pet do glave, obraz pa si povrh še pokrivajo z gosto kopreno, ki se ji pravi zar. Predsednik Tunisa Burgiba je prepovedal

pravnosti v Tunisu ni šel po isti poti kot včasih veliki turški reformator Kemal Atatürk. Na njegovo zapoved so v Turčiji odpirali hareme in javno odgrinjali ženske. Na Burgibovo priporočilo so prve snele zar študentke, za njimi pa ostala mlada dekleta. To gibanje se je v severnem Tunisu razširilo tudi na posvečene žene. Na čelu tega gibanja proti starim predsodkom stoji nečakinja ministrskega predsednika Burgibe.

Na jugu države pa gibanje za emancipacijo žena zadeva na velik odpor. Ponekod so verski fanatiki javno napadali ženske, ki so snele zar. Nekatere ženske so šle po srednji poti: zar so sicer snele, zato pa so si natakile velika črna očala. Za njih imajo opravičilo, saj je afriško sonce zelo močno in tudi prahu je na pretek.

Tunižanke so že dobile volilo pravico in zdaj hočejo dobiti še vse ostale pravice in res postati enakopravne. Delajo že v raznih poklicih, kjer še pred kratkim ni bilo žensk. Vlada pa jih pri tem podpira.

»SKRIVNOST« VISOKE STAROSTI

Andreas Vanmeuren iz Južne Afrike je pred nedavnim proslavil 110. rojstni dan. »Cemu se morate zahvaliti, da ste dosegli tako visoko starost,« ga je vprašal neki radijski reporter. Močan in čil starček mu je mirno odgovoril: »Temu, da sem na svoj 105. rojstni dan nehal kaditi pipo in začel kaditi samo lahke cigarete.«

RODILA JE 25 OTROK

Sedemindesetletna Marija Deveaux iz Epana je postala mati najbolj številne francoske družine. Nedavno je rodila svoje petindvajseto dete.

Mestna ulica v Maroku

mногоženstvo in priporočil ženskam, naj snamejo zar. Pri tem je naletel na veliko odobravnje žensk in mladine, pa tudi na veliko ogorčenje verskih fanatikov. Burgiba pri svojih ukrepih za uveljavljanje ženske enako-

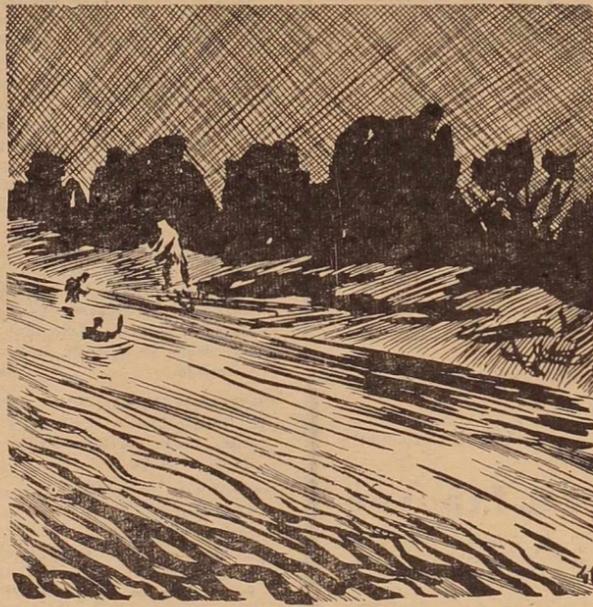
piše: Janez Švajncer

MRKI

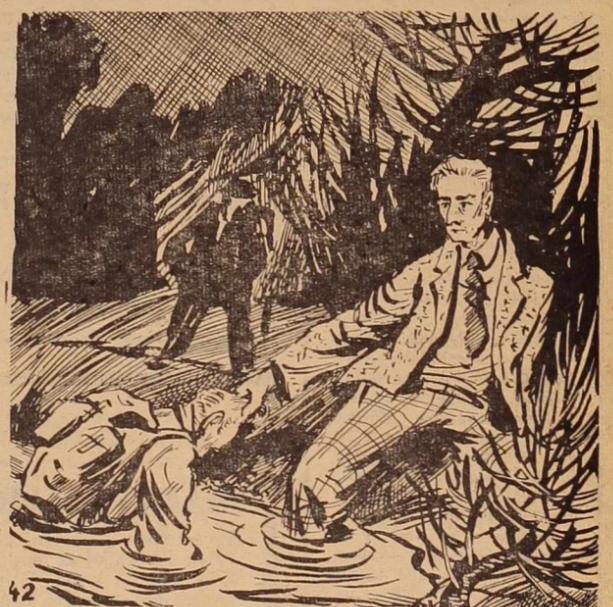
riše: Ladislav Danč

40. Nad vodo so zažvižgale krogle. Streljali so graničarji. Nikogar niso zadeli. Mrki, Silni in Sloki so med streljanjem odplavali nazaj k bregu. Na pol mrtvi so se splazili v grmovje in tam negibno obležali. Zakrivali so si glave z rokami, kakor da se hočejo tako obvarovati pred krogelami. Potem ko je streljanje ponehalo, se je oglasil Mrki: »Hej, vidva, ali sta še živa? Prej sta se širokoustila, zdaj si najbrž niti dihati več ne upata.« Silni je zajecjal: »Tu ne poznajo šale. Mimogrede me bodo še upihnil.« Sloki je zastokal: »Zebe me. Čisto sem moker, le kdaj si bom lahko posušil obleko.« Mrki jima ni odgovoril.

41. Potem so zopet poskusili srečo. Potiho so zdrsili v vodo in plavali. Sloki je zašepetal še v vodi: »Najrajši bi vaju počakal na bregu, dokler se ne bosta vrnila.« Mrki se je ponorčeval: »Le ostani, če ti ni mar življenja. Ali si pozabil, kaj nam je Arni naročil pred odhodom?« »Potrpimo, nekako se bomo že izvlekli iz te smole,« je vzdihnil Silni in si sunkoma pomagal dalje. Deroča voda jih je odnašala s tokom, tako da so dosegli nasprotni breg precej nižje, kot so se spustili v vodo. Mrki je že bil na suhem, ko je zaslišal za seboj krik. Sklonil se je v dve gube, prepričan, da je padel v zasedo graničarjev.

42. Zavpil je Sloki. V deroči vodi se ga je lotil krč in tok ga je odnašal s seboj. S poslednjimi močmi si je prizadeval ostati z glavo nad gladino reke. Ni mu uspelo, vendar je imel srečo, da ga je voda odnesla na plitvino. A vseeno mu je predla trda in gotovo bi utonil, če ga ne bi Silni potegnili za lase iz vode. Tedaj se jima je približal Mrki in ju šepetaje posvaril: »Ne zganjajta tolikšnega hrupa, saj nista doma v postelji. Brž za mano!« Silni je zajecjal: »Ne moreva ga pustiti samega.« »Koga?« je vprašal Mrki, a je že ocenil položaj. »Cemu pošiljajo na pot take zelence! Raje bi ostal v kuhinji in lupil krompir, za drugo rabo tako ni sposoben!« Vendar se je sklonil nad Slokega in naslonil uho na njegove prsi.